

SLOVENSKI PRIJATEL.

Izhaja enkrat
v mesecu.

Za cerkev, šolo in dom.

Velja na leto
4 š po pošti.

Št. 2.

15. februarja 1862.

XI. tecaj.

Pridiga za 3. nedeljo v postu.

(Zatiranje vnanjih počutkov pripomoček k pokori; gov. M. T.)

„Kakor otroci svitlobe hodite; ker sad svitlobe je v vsi dobroti, in pravici, in resnici.“ (Efež. 5, 9.)

V v o d.

V svojem prvem in drugem postnem ogovoru sem razlagal, kako potreba da nam je, naj tudi po odpuščenji grehov delamo pokoro. Prepricani od te resnice se nam na dalje vprašanje posili: „S cim pa naj se pokorimo? ali kateri so poglavitni pripomočki k pokori?“ Na to vprašanje bi marsikoga lahko strah preletel, misleč, da mu bom priporočal tiste ostre pokorila in orodja, s kakoršnimi so se svetniki Božji do kervi ranili, kakor so: težke verige, skeleče šibe in biči in palice, železni pasovi, ostri in bodeči noži itd. Pač s silo bi se taki pokori vstavljali in, Bog vé, koliko izgovorov imeli, rekoč, da bi bilo to spodkopovanje svojega zdravja, krajsanje življenja, vbijanje samega sebe. Le redko kje bi se kateri našel, ki bi enako nekemu kmetu, ker ravno šib ni imel pri rokah, se s tistimi verigami tepel, na katerih je imel svojo živino priklenjeno. Vendar, ljubi moji! če bi tudi Bog kaj tacega od nas tirjal, ali bi bilo mar to preveč za toliko grehov našega življenja, preveč za brezštevilne razujzdanosti mesa, preveč, da bi terpljenju vic ubežali, preveč, da bi si nebeško veselje zaslužili? Li nimamo s ternjem kronanega in križanega Boga za svojega Zveličarja? in, ali nas ne opominja sv. Pavel, da naj morjenje Jezusovo nosimo na svojem telesu? Ali pa izgovarjati se, da take pokore ne moremo prenašati, bi li tak izgovor obveljal, ker nas ravno temu nasprot skušnja učí, koliko da zamore človek prenesti in preterpeti zlasti za greha voljo? O takrat ne škodi ne dež, ne burja ne ploha, ne vihar; takrat

ni nobena pot ne pretežavna, ne predolga, ne pregerda, nobena sila in prenapetost svoje telesne moči prevelika; takrat se cele noči brez škode čuje, kjer je ples in dobra volja, vino in prijatli! Nobena nezmernost ne v jedi ne v pijači takrat zdravja ne spodkopava; še tako tesne in zdergnjene oblačila telesu niso v silo: lakota, žeja, mraz, vročina, vse se terpi; z malo besedami: Svetu in nečimernosti ustreči, ljudem dopasti, za to ga ni prevelicega daru: ali Bogu dopasti, za nebesa in za čednost kaj terpeti, za to je naša moč preslaba, naše telo prešibko, kakor bi bile Jezusove besede od oske poti in tesnih vrat, ki peljajo v življenje, le prazno bledenje in zmišljene sanjarije!

Dasiravno se pa strah pred tako pokoro, in taki izgovori zoper njo za nas kratko in malo ne spodobijo, vendar moje govorjenje nikakor na to ne meri, kakor bi vam hotel te in enake pokorila v dolžnost nakladati, in jih vse od vseh brez razločka tirjati, ker tega še celo nad nar večimi spokorniki ne najdem. Tudi pokorjenje mora biti pametno, da se v kakošni stvari preveč, v drugi premalo ne zgodi. Temu je ta, drugemu spet druga pokora primerna; kaj družega mu služi ob času skušnjave, in spet kaj družega ob času notranjega miru. Da, lahko se primeri, da je ravno tista stvar pri prepogostni rabi v veliko škodo, ki bi bila pri zmernem in pametnem vžitku v velik, dušni prid.

Razun teh težavnih pokoril só pa tudi še druge, veliko ložje, nad katerimi se ne more nobeden pritožiti. Akoravno pa same na sebi niso težavne in našemu telesu ne potu, ne kervi ne izzemajo, vendar pa veliko pripomorejo k zadostenju naših grehov. In k takim pokorilom se šteje posebno zatiranje vnanjih počutkov, in ž njimi vred zatiranje notranje poželjivosti, od česar me danes nekoliko na dalje poslušajte!

Razlaga.

Zatiranje svojih vnanjih počutkov je velika pokora; zakaj svoje zijalaste oči, in radovedne ušesa, svoj kočljivi nos, ali sladkosnedni okus in svojo tanko občutljivost krotiti, je zmiraj

težavno in nadležno strahovanje in vganjanje samega sebe. Da je pa to zatiranje vnanjih počutkov pri vsem tem vsacemu mogoče, to bote vidili, če slehernega teh počutkov ob kratkem bolj na tanko premislimo.

Kaj ne, naše oko, kakor vsak drug počutek, ima svojo poželjivost in slast, in skozi njo, pravi sv. Avguštin, gre greh v naše serce, kakor dan skozi okna v našo hišo. Kako lahko je pa, svoje oči od kakošne osebe ali stvari, katero bi rade vidile, ali k čemur ga radovednost, kaj novega viditi, nape-ljuje, nalašč proč obrniti, jih pred se na tla upreti in reči: „O Gospod! tebi za ljubo in za voljo tebe naj ti prinesem to malo darilice, vedoč, da bo za dobro sprejeto pri tebi, kjer še kozarec merzle vode, iz ljubezni podan, ne bo ostal brez plačila.“ Tako je delal Angelski mladeneč, sv. Alojzi. Cele tri leta je bil na dvoru Španske kraljice Marije, ki je zastran svoje telesne lepote slovela križem svet. Vsak dan jej je vprico stregel, in vendar je po obrazu ni spoznal, tako, da je na vprašanje, kakošna da je kraljica, lahko odgovoril, da je nikoli ni vidil. Ravno tako je delal sv. Francišek Borzijanski, dokler je bil še posveten plemenitnik. Dasi je imel do lova, posebno do jastrobov, veliko prav strastno veselje, je vendar vselej z nar večim premagovanjem samega sebe svoje oči za-bernil, kedar je te roparske ptice med sebo vidil v boji, in to si pritergano veselje je daroval svojemu Gospod Bogu. — Pokorili bomo pa svoje oko tudi na to vižo, če nas slednja stvar, na katero se ozremo, k pobožnemu premislilu spodbode. Tako, kolikorkrat pogledamo proti nebu, si mislimo zdihujoči, da smo z grehom že tolikrat zapravili ljube in lepe nebesa. Kedar ugledamo sadu polno drevo, spomnimo se, da mi na-sprot smo pa le sad obrodili za večno smert. Če vidimo ži-vino, ki nam je pokorna, spomnimo se svoje nepokorščine, svoje nezvestobe do Boga. Kedarkoli nam oči padejo na zemljo, si recimo: Od tod sem prišel, in kmali kmali me bodo nazaj vanjo zagrebli. Kedar vidiš svojo posteljo, spomni se, da boš čez ne dolgo, kakor zdaj v njej, tako na mertvaškem odru in na to v črni zemlji počival.

Kakor oko, tako imajo tudi ušesa, nos in jezik svojo ra-dovednost in občutljivo slast. Žene te, na priliko, kaj novega

slišati; pa si odrečeš in še nalašč po tem ne vprašaš; ali ti morebiti kdo kaj pripoveduje, pa si gluh k vsem njegovim novicam, in si ušesa, kakor zamašiš, da ga ne slišiš, posebno, če čez tvojega bližnjega vleče, ga opravlja in obrekuje; ali, morebiti ti prijetno diši cvetlica, ki raste v vertni gredici, in zelo te mika, da bi jo utergal, vendar pa se premagaš zavoljo Boga in jo pustiš cvesti; ali morebiti leži v uni hiši vbog, zapuščen siromak, ter greš k njemu, kakor ti veli dolžnost kerščanska, ga obišeš, tolažiš, mu postrežeš, ga prevzdigneš, mu posteljo prestelješ, dasiravno ti pri njem smrad in druga nesnažnost zoperno dene; na dalje! — tu imaš priliko, svojemu nasprotniku marsikaj očitati in se nad njim znositi, ali se za storjene krivice voljo nad njim zmaščevati, mu hudo s hudim, škodo s škodo poverniti; pa se zderžiš ter poterpiš zavoljo Boga; ali se ti primeri, da najdeš v družinji koga, ki ti je zopern in nadležen, da ga kar ne moreš terpeti, pa si le silo prizadeneš, greš k njemu, se zraven njega usedeš, se ž njim prijazno pogovarjaš, če se ti prav v sercu vzdiguje; pogledajte, vse to so pokorila, kjer se noben telesni ud ne tare, koža ne rani, kri ne preliva; viditi so same na sebi majhne cene, ker jih celo otroci lahko spolnujejo, vendar pa so te in enake malinkosti velike v Božjih očeh, in kdor se v njih vadi, ima gotovo znamenje nad sebo, da njegova čednost in pobožnost ni hinavska ne na majhni stopinji. Ta pokora gotovo ne prizadeva telesu velike sile, ali resnično je, da pred Bogom pokrije in zbríše obilniše število naših grehov, kakor terdi posti in kervavljenje.

Kar zadeva okus, se njegova slast ne samo s pritergovanjem jedi in pijače v postnih dnevih, ampak tudi še na druge viže kroti in premaguje brez vsega terpljenja, lakote in žeje. Tako, na priliko, od nenavadnih kočljivost in sladkarij ali družih nepotrebnih in sladkosnednih stvari, ki ti pod roke pridejo, ali od jedi, ktere so ti nar ljubše, nič okusiti, kaj nar boljšega si pritergati, ali še ne prav do sitega napolnjen od mize vstati, takrat žljico iz roke položiti, ko ti nar bolje diši, in, če si lačen in žejen ter te kosilo čaka pripravljeno, pa Bogu za ljubo še nekoliko poterpiš in počakaš; — vse to te ne mami in ne slabi, in vendar ima visoko ceno in vrednost

na vagi Gospodovi. To je storil enkrat kralj David. V vojski zoper Filiščane ga je v poletni silni vročini klala velika žeja. Njegove posušene usta niso ničesa bolj poželele, kakor požirka hladne vode, ki je pa v vsi okolici ni bilo. Edin studenec je izviral unkraj sovražnikovega taborišča, tako, da je pot dó njega ravno skozi sredo Filiščanov peljala. Tu sklenejo trije njegovih hrabrih vojščakov s silo skozi verste sovražnika predreti, in tako kraljevo žejo z nar večo nevarnostjo svojega življenja ugasiti. Ta svoj sklep so tudi v resnici po sreči speljali, ter svojemu kralju iz studenca prinesli posodo hladne, bistre vode. Toda David, naj je že žejo komaj prenašal, in z veseljem zgrabil posodo merzle vode, ter jo hrepeneč nastavil na usta, kaj je vendar storil? Sv. pismo pravi: „Povzdignil je svoje oči proti nebesom, in brez pokusa le ene kapljice je razlil pijačo na zemljo za ljubo svojemu Bogu, da je s tem prinesel dar Gospodu.“ Povejte, kaj je Davida k temu junaškemu odrekovanju in zatajevanju, s katerim je po spričevanju cerkvenih učenikov več moči in serčnosti pokazal, kakor v svoji mladosti takrat, ko je leva premagal in velikana Goliata pobil, kaj ga je li k temu naklonilo? Sv. Gregori pravi: „Spomnil se je David, da je poprej storil, česar mu ni bilo pripuščenega; bil je svoji poželjivosti enkrat berzde spustil, zato se je zdaj zavoljo pokore v zadostenje razžaljenemu Bogu celo pripuščenega, da, potrebnega hotel zderžati.“ — Vidite, ljubi moji! svarjenje za tiste, ki so ali v svoji mladosti ali poznejši starosti na enako vižo, ali pa še bolj od Davida grešili, da naj tudi oni čerte svojih preteklih let tako popravljajo s tem, da se za pokore voljo tudi od pripuščenih, nedolžnih veselie in radost zderžujejo. Še celo od Sokrata, ajda, nam pisavec Plutarh pravi, da je imel navado, v nar veči žeji že zajeto vodo razliti, samo zato, da si je svojo željo po pijači nekoliko krotil in se gospodovavca svoje poželjivosti kazal. Če je pa to storil nevernik, kohko bolj je to dolžnost kristjana!

Kar poslednjič morjenje in zatajevanje svojega telesa in občutljivosti vtiče, če so ti šibe prehude, verige pretežke, noži preostri, zakaj bi si kaj družega ne naložil, ker ti kože ne bo ne derlo ne paralo? Če, postavim, prekasno prideš k Božji službi, ali tudi drugikrat, zakaj bi za pokoro eno uro ne stal?

zakaj na kakošen bolj robust kamen ali gerčevo diljo ne pokleknil in v tem premagovanji samega sebe ne molil? zakaj ne zvečer, preden se k počitku podaš, in te živa duša ne vidi, z razpetima ali povzdignjenima rokama nekaj časa v molitvi se pomudil? Zakaj ne pokleknil ali na tla se ne vergel in jih poljuboval v znamenje ponižnega spoznanja, kolikokrat da si Boga razžalil in toraj tudi zemlje nisi vreden? Zakaj bi si časih zjutraj pol ure počitka in spanja ne prižegal, če si zvečer zavoljo tovaršije cele ure budil in jih, če ne s pregrešnimi deli in pogovori, vsaj s praznim blebetanjem potratil? Zakaj berž, ko se prebudiš, iz postelje ne skočil, in tiste gosposke mehkužnosti, da mu mora beli dan skozi okno prisijati, Gospodu ne daroval? — sploh, zakaj bi dné s kakošnim bogoslužnim in tebi koristnim delom ne pričel, ker mora vse naše življenje le Njemu biti posvečeno? — Še druge priložnosti, pokoriti se, nam daja vsakdanja sprememba vremena. Zdaj je premokro in preblatno, zdaj premerzlo, ali prevročje, zdaj predeževno, pa spet previharno. Koliko jih je tako omehkuženih, da za tega voljo cerkev in Božjo službo zemarjajo, ravno, kakor da bi se bali, naj bi po zimi ne zledeneli, po letu se ne stajali! Take vsakdanje nadležnosti, ki vendar niso nič posebnega, v duhu pokore prenašati, je li to preveč, če sicer svojemu telesu vse privoščiš in mu strežeš, kolikor le moreš? — In, koliko priložnost, pokoro delati, nam dajejo tako mnogotere zopernosti našega stanu in poklica! koliko naša telesna bolehnost! koliko druge razveseljevanja in radovanja sveta! Koliko priložnost, pokoriti se, nam dajajo duhovne opravila ob delavnicah v cerkvi! Toraj, ako hočete pokoro delati, poterpajte vsakdanje zopernosti, odrekajte si marsiktero pripuščeno veselje, in obiskujte hiše Božje tudi take dni, ko vas ne veže nobena zapoved! Delajte, česar neradi delate, in opuščajte, česar neradi in težko opuščate, — to je križanje, to je zatajevanje samega sebe. Sploh, komur je mar, da se za grehe pokori, in mu je na ljubezni Božji le nekoliko ležeče, ta dobi vselej in povsod prilik dovolj, Bogu v vrednem sadu pokore razodeti svojo ljubezen.

S k l e p.

Če na to zdaj k sklepu pogledamo, kar sem vam pravil, si vsaj to le vtisnite v svoje serca: Kdor je grešil, mora pokoro delati, ne pa svojemu mesu prizanašati. Sv. Pavel pravi: „Če so bile do zdaj tvoje lahkomišljene oči, tvoje radovedne ušesa, tvoj blebetavasti jezik, tvoje krivične roke, tvoje hudobno serce in razujzdano meso orožja hudobije zoper Boga, naj vam bodo zanaprej orožja pravičnosti, da služite Bogu!“ Kakor otroci svetlobe hodite, ker sad svetlobe itd. Amen.

Pridige za 4. nedeljo v postu.

(Miloščina velik pripomoček k pokori; gov. M. T.)

„Lomi lačnemu svoj kruh; vodi potrebne in ptujce v svojo hišo; če vidiš nagega, odeni ga in ne zasramuj svojega mesa.“ (Izaija 58, 7.)

V v o d.

Če današnji čudež le kolikaj preišljamo, se nad njim vidi Jezusova Božja vsemogočnost, po kateri je 5 kruhov in 2 ribi tako pomnožil, da se je od njih 5000 ljudi ne le do sittega najedlo, temuč jim je še clo 12 košev koscov po verhu ostalo. Prav je toraj po tem čudu nasitena množica od Njega rekla: „On je res prerok, kateri ima na svet priti.“ Pri tem čudeži pa vidimo tudi Jezusovo blago, usmiljeno in dobrotljivo serce, ker je lačni množici, ki je brez jedi za njim hodila in željno poslušala njegove nauke, v potrebi prišel na pomoč.

Ravno to, k čemur nas pa tukaj opominja Jezusov zgled, nam že Gospod Bog veli v stari zavezi, ko pravi po preroku Miheju: „Pokazal ti bom, o človek, kaj je dobro in kaj Gospod od tebe tirja; namreč: sodbo, usmiljenja in skerbi, da hodiš pred svojim Bogom.“ Še bolj določno pa nam razlaga dolžnosti usmiljenja po preroku Izaii, rekoč: „Lomi lačnemu svoj kruh, vodi potrebne in ptujce v svojo hišo; če vidiš nagega, odeni ga in ne zasramuj svojega mesa.“ In da bi ne mislili, da je usmiljenim biti le kakošen dober svet, nam Jezus

vsem brez razločka pravi: „Usmiljenja hočem, in ne daru.“ (Mat. 9, 13.) Drugod: „Bodite usmiljeni, kakor je vaš Oče v nebesih usmiljen.“ (Luk. 6.) „Karkoli, so Njegove besede, karkoli bote nar manjšemu zmed svojih bratov storili, to tako sprejemem, kakor bi bili meni storili.“ (Mat. 25, 40.) — Pogledjte, kakošno plačilo čaka usmiljene! Pač „blagor jim, ker bodo usmiljenje dosegli!“

Toraj, da poleg svoje obljube ob nedeljah zdanjega postnega časa od pokore in od njenih pripomočkov spet dalje govorim, in sem bil že danes teden razložil, kako naj se s svojimi vnanjimi počutki, z očmi, ušesmi, z nosom in z jezikom, z okusom in s svojo telesno mehkostjo pokorimo in jih vganjamo, mi je današnje sv. evangelje prilika, da naj vam z Božjo pomočjo razkažem, kako velik pripomoček k pokori je tudi kerščansko usmiljenje ali miloščina.

Kakor zatiranje vnanjih počutkov, tako se tudi miloščina šteje med tiste lahke pokorila, zoper ktere nobeden ne more imeti vgovora, ki pa vendar le pred Bogom zbrisejo in pokrijejo veliko število naših grehov. Zato poslušajte, kako da miloščina 1) zadolžene dolgove pred Bogom plačuje, in 2) kako nam pridobiva gnado Božjo, ter varuje našo dušo greha in pogina. Pripravite se!

Razlaga.

1) „Med vsemi pokorami, pravi nek moder cerkven učenik, ni nič močnejšega, razžaljenega Boga utolažiti, in šibe, ki smo jih s svojimi grehi zaslužili, odverniti, kakor je miloščina in radodarnost do ubozih in potrebnih.“ Da je to resnica, nam spričujejo besede sv. pisma. Tako pravi sv. Duh: „Ljubezen pokriva vse prelomljenja.“ In sv. Peter piše v svojem prvem listu: „Pred vsem drugim imejte med seboj stanovitno ljubezen, ker ljubezen grehe zakriva;“ kar sv. Tomaž Akvinski tako le razlaga: „Vsi grehi, naj bo njih število še tako veliko in bodo naj nar veci, če se z deli ljubezni in usmiljenja pokrijejo, jih Božje oči tako rekoč ne vidijo.“

Ko je stari Tobija svojemu sinu na smertni postelji dajal zadnje nauke in ga med drugim posebno k ljubezni in k usmi-

ljenju do v potrebah zdihujočih nagovarjal, mu je rekel: „Bodi usmiljen do ubozih po svojem premoženji; če imaš veliko, daj veliko; če pa malo, daj tudi malo z dobrim sercom,“ ter je pristavil veliko pomenljive besede: „zakaj miloščina reši pred grehom in pred smertjo;“ in ravno to jima je rekel poznejše angel Rafael: „Miloščina reši pred smertjo, in ona je, ki od greha očiščuje, in dá usmiljenje najti in večno življenje.“

Da je miloščina velik pripomoček k pokori, s katerim greh in njegove kazni pred Bogom zbrisemo, to terdijo tudi cerkveni učeniški. Sv. Krizostom pravi: „Usmiljenje do potrebnih je zdravilo v zaceljenje naših hudobij; ono spira in očiščuje dušo vse nesnage, ono je gréd, ki sega do nebes.“ In sv. škof Ambrož, premišljeva je besede cerkvenega pridigarja v sv. pismu, kjer pravi: „Voda gasi goreč ogenj in miloščina se grehom zoperstavlja,“ na to opomni: Tako tedaj ubogajme dajanje pogasi vse grehe, kakor pogasi kerstna voda ogenj peklenški. O kako dobrotljivega, milostnega Boga imamo, pravi še dalje, koliko in kako mnogoterih pripomočkov nam daje, po katerih lahko zveličanje dosežemo! Postavil je zakrament sv. kersta, po čigar moči nam ni le storjeni dolg, ampak tudi za ta dolg primerna kazen popolnoma odpuščena. Ako pa človek v svoji revščini in slabosti po sv. kerstu Božjo zapoved spet lahkomišljeno prelomi in se večnega pogubljenja vrednega stori, pogledjte! na ponudbo sta mu spet dva pripomočka, se greha in njegovih kazen znebiti, namreč; zakrament sv. pokore, v katerem se mu njegov dolg zbrise, in pa miloščina, ktera odverne zasluženost šibo.“ — Tako sv. Ambrož.

Zakaj ima pa miloščina tako zadostivno moč pred Bogom, bote iz tega le spoznali. Kaj ne skušnija nas uči, da denar in darila na svetu vse premorejo, ker se zlatemu teletu, kakor pravi pregovor, ves svet uklanja. Z denarji in z darovi se še dajo nar večji sovražniki med sebo spraviti; z denarji in z darovi se dajo še tako dolge in zapletene pravde v malo časa skončati in zravnati, in naj bo sodnik še tako pravičen, vendar je gotovo, da ga če ne darovi, vsaj prijatli ali pa kakošna storjena postrežljivost ali od zatoženca prejeta dobrotla od pota pravice kolikor toliko zaberne, da so slepe njegove oči, viditi

pregreho hudodelnika, gluhe njegove ušesa na vse tožbe in spričevanje njegovih nasprotnikov; zvezane njegove roke, kričnega po zasluženji kaznovati in neme ali mutaste njegove usta, da bi pravično sodbo izrekle. Zato je Bog že v stari zavezi sodnikom dal zapoved, „da nimajo ne pogledati osebe, ne sprejemati daril; zakaj darila, pravi, preslepé oči modrih, in sprevernejo govorjenje pravičnih.“

Kaj pa hočem s tem reči? Ali naj bi mar celo v nebesih pri Božji sodbi denar in darila kaj pripomogle k milostni sodbi? „Kaj pa da, pravi sv. Krizostom,“ ter z občudenjem zakliče: „O ti zbrana moč miloščine, ki edina smeš v sodno hišo Božjo se zmuzati in zmoči, da se nam sodnika ni bati!“ S tem je hotel reči: Jezus Kristus, sodnik živih in mrtvih, ki po svoji besedi: „Karkoli ste nar manjšemu zmed svojih bratov storili, to ste meni storili“, v revnem siromaku sam svojo roko po dar pomoli, se da na to vižo podkupiti, da tako rekoč nima ne oči, da bi njegove grehe in hudobije vidil, ne ust, da bi zaslužno sodbo izrekel, ne rok, da bi z zažugano šibo udaril; z malo bésedami: iz zagrozenega sovražnika se Kristus spremeni v dobrovoljnega prijatla tega, ki usmiljenje skazuje. — Tako, ljubi moji! je med družimi spokorniki kralj David skušal razžaljenega Boga z miloščino potolažiti. On pravi: „Med nedolžnimi si bom umil svoje roke;“ to je: roke, ki so omažeževane z mojimi hudobijami, hočem očistiti od nesnage grehov z vodo razdeljene miloščine, da bom spet nedolžnim enak. — Da, miloščina ima toliko ceno pred Bogom, da celo nar veči grešnik ne sme obupati nad odpuščanjem svojih grehov in nad opuščanjem večnih kazen. Zakaj tudi njemu velja, kar je kdaj prerok Daniel kralj Nabuhodonozorju, temu silovitemu brezbožnežu, napovedovaje mu v Božjem imenu prihodnjo šibo, rekel: „O kralj, pravi, daj si moj svet dopasti, očisti se svojih grehov z miloščino, in odkupi svoje hudobije z usmiljenjem do ubozih; morebiti ti bo Bog odpustil tvoje grehe.“ Tudi nar večim grešnikom velja, kar je rekel Jezus hinavskim farizejem in pismejcom, ko jim je bil njih hudobije očital, jim z večnim gorje in s strašnim poginom žugal, pa jim vendar le h koncu še te besede pristavil: „Vendar pa, kar še ostane, dajajte ubogajme; in glej! vse vam je čisto.“ To se pravi:

Vkljub vse vaše hudobije vam še ni obupati; je namreč še en, pa tudi edini pripomoček, da ubežite prihodnji sodbi in jezi Gospodovi, in ta je: dajajte ubogajme, bodite radodarni do ubozih, in to bo pokrilo obilno število vaših grehov! — Tako toraj miloščina zadolžene dolgove v resnici pred Bogom plačuje.

2) Miloščina nam pa tudi gnado Božjo pridobiva, ter naše duše greha in pogina varuje. — Hudo, kdo ne ve? je poželjenje mesa in še celo pravičnega stane veliko, da pod takimi skušnjavami ne pada. Razun poželjenja mesa pa jih ni večih priliznjenost, iz katerih bi več in hujših grehov izviralo, kakor je poželjenje oči, ali lakomnost po denarju in po blagu. Čigavo serce je tega navzeto, temu ni nič tako svetega, česar bi se bal oskruniti, da se mu le kak časen dobiček pokaže. Zato govori sv. Duh po cerkvenem pridigarji, rekoč: „Nič ni hudobnišega, kakor je lakomnik; nič bolj ne krivičnega, kakor so ti, ki denar ljubijo: zakaj kdor to dela, ta tudi svojo dušo na prodaj nosi, ker je od sebe vergel svoje osereje“; to je: on pozabi na svoje zveličanje, na svojo dušo, na svojega Boga. Kar je pa pri tej pregrehi nar hujše, je to, kedar se človeka polastí, da ga skoraj ni pripomočka k poboljšanju; zakaj kolikor več je že blaga in premoženja na kup zgrabil, toliko bolj hrepeni po njem. Njegove želje so nenasitljive in enake prepadu, ki bi nikjer dna ne imel; da še celo med tem, ko s starostjo vse druge pregrehe človeka kolikor toliko popusté, lakomnost le še ne odneha, dokler v grobu ležeča in v 6 ali 4 tesne dilje zabita, z dušo pa v pekel pokopana spozna, da od vsega, kar je pozgrabil in poshranil, od denarjev, hiš in pristav, od polja in travnikov, od gojzdov in pašnikov, od nogradov, mu ni nič družega ostalo, kakor nektere pedí zemlje, perišče oblanec pod glavo, staro ponošeno oblačilo. Toraj koliki dobiček za svojo dušo, koliko tečno zdravilo in zdatni pripomoček zoper celo versto družih pregreh si je tisti pridobil, kdor je to edino nagnjenje v sebi ukrotil in zadušil! To pa se ravno nar ložej z miloščino zgodi, ki je lakomnosti ravno nasprotna čednost. Ni je pa boljše in svetejše radodarnosti, kakor je ta, ki se v osebah revnih in ubozih Bogu samemu deli, ker v sv. pismu beremo: „Kdor se ubozih in potrebnih usmiljuje, ta Gospodu posojuje na obresti.“ Kdo bi si toraj

zamogel Božjo prijaznost bolj obetati? kdo ložej pogubljenju uiti, kakor dobrovoljen radodarnik? Saj je Tobija svojemu sinu priporočal rekoč: „Miloščina zadobí veliko zaupanja pred nar višim Bogom vsem tistim, ki jo dajejo. Zato, moj sin! če hočeš ostati ljubljen prijatelj Božji, slušaj moj svèt, dajaj miloščino od svojega premoženja in ne obračaj obličja od ubozega, ker tako se bo zgodilo, da tudi Bog ne bo obernil svojega od tebe.“ Ravno to poterdi sv. Duh, ko pravi po cerkvenem pridigarji: „Bodi sirotam usmiljen, kakor oče, in bodi jim mati namesto očeta; tako boš, kakor pokoren otrok nar Višega, in usmilil se te bo bolj, kakor se mati usmili svojega edinega in nar ljubšega otroka.“ — In res, če miloščina pri Bogu zamore, da pokrije pregrehe grešnika, kako mora še le omečiti Boga miloščina pravičnega! Kako hoče tudi tisti Bog, ki se v radodarnosti od svojih stvari ne dá prekositi, in je na ravnost obljubil: „Dajte in se vam bo dalo, polno, z verhom in natlačeno mero, in ravno tako vam bodo dali v vaše naročje“, — kako hoče kakošno gnado odreči tistemu, kdor med Njegove ubožice svoje premoženje deli? Ali pa — bi li zamogel pripustiti, da bi bila duša usmiljenega rop večnega pogubljenja? pripustiti to tisti Bog, ki bo poslednji sodnji dan svoje izvoljene le zato v večno zveličanje poklical, ker so opravljali dela kerščanskega usmiljenja, ko jim poreče: „Pridite, vi blagoslovljeni mojega Očeta, in posedite kraljestvo vam pripravljeno od začetka sveta; zakaj lačen sem bil, in ste mi dali jesti, žejin, in ste me napojili, nag in ste me oblekli, bolen in v ječi, ter ste me obiskali, ptujec in ste me prenočili.“ — Nak — pekel za usmiljene ni; le tistega čaka sodba brez usmiljenja, kdor ni usmiljenja skazal. Prav pravi sv. Krizostom: „Veliko sem bral in veliko sem slišal; nikoli pa še nisem ne bral, ne slišal, da bi bil nesrečno umerl tisti, ki je usmiljenje skazoval; zakaj tak ima veliko priprošnikov pri Bogu, in nemogoče je, da bi Bog molitve tolikih ne uslišal.“ Vprašajte, zakaj je bil edini Lot s svojo družino pred žvepljenim požigom Sodome in Gomore obvarovan, in sv. Peter Krizolog vam odgovori: „Njegova miloščina ga je otela, ker je enkrat angele v podobi ubozih popotnikov prenočil. Toraj, pravi, Božji ogenj nima moci, usmiljenje požgati. Potem takem bodi usmiljen, kdor se peklenskega ognja noče bati.“

Sklep.

Če ima toraj miloščina moč, da zbrisa naše grehe, nam pridobiva gnado Božjo, ter nas greha in večnega pogubljenja obvaruje, o kdo bi si potlej k sercu ne jemal besed, ki jih je rekel nek spovednik na smertni postelji obupajočemu bogatinu: „Slušaj moj svet, naredi si s svojimi denarji zlate in sreberne ključe, kateri ti bodo tavžent gradov odperli. Da pa teh dražih ključev ne zgubiš, shrani jih pri ubozih in potrebnih; ti jih pred tebo v večnost ponesejo, in ti jih bodo spet nazaj zročili pred nebeškimi vratmi.“

Kupimo si tudi mi, ljubi moji! take ključe, in tudi nad nami se bo spolnilo, kar sv. Avguštín pravi: „Pred peklen-skimi vratmi stoji usmiljenje za vratarja in nikakor ne pripusti, da bi bil usmiljenih kdo veržen v tisto ječo.“ Amen.

Pridiga za 5. nedeljo v postu.

(Post velik pripomoček k pokori.)

„To reče Gospod: Spreobernite se k meni iz vsega svojega serca, s postom, z jokom in žalovanjem.“ (Joel. 2, 12.)

V v o d.

Zraven zatiranja vnanjih počutkov, in delitve miloščine, katerih prvo pomaga krotiti in vganjati notranjo poželjivost, druga pa nas greha varuje, ali zanj pri Bogu zadostuje, nam njegovo milost naklanja ter nas večnega pogina varuje; — zraven teh velicij pripomočkov k pokori je spet tretji in ravno tako lahek pripomoček: sveli post. Od tega sem se toraj namenil vam danes nekoliko dalje govoriti, in sicer vam 1) pokazati, kako tudi s postom razžaljenega Boga tolažimo; 2) kako da nas tudi post prihodnjega hudega varuje in k dobremu napeljuje; in 3) kako da je post nas vseh dolžnost, ker s tem pokorščino skazujemo Bogu in cerkvi. Prosim, da zvesto poslušate!

Razlaga.

1) Rekel sem, da s postom nar bolj tolažimo razžaljenega Boga. In zakaj? Povsod, kjer sv. pismo grešnike k pokori opominja, je post med vsemi pokorili nar bolj hvaljen in je nad vse za prvega povzdignjen. Tako pravi Bog po preroku Joelu: „Spreobrnite se k meni iz vsega svojega serca, s postom, z jokom in žalovanjem.“ „Trobite s trobento na Sionu, napovejte post, pokličite zbor, zberite ljudstvo, zberite stare, pripeljite otroke in sesajoče;“ to je: stari in mladi naj se s postom, z jokom in žalovanjem obernejo k Gospodu, da prizanese. Ravno tako v sv. pismu nahajamo veliko spokornikov, pa redko bi se kje našel, ki bi s postom, s pritergovanjem v jedi in v pijaci Božji pravici ne bil zadostoval za svoje grehe. Tako pravi prerok Jona od Ninivljanov: „Napovedali so post in se oblekli v rasovnike (vreče) od nar višega do nar manjšega.“ Enako govori Jeremija od Izraelcov: „Napovedali so pred oblicjem Gospodovim post vsemu ljudstvu po Jeruzalemu in vsem soseskam, ki so se iz Judovih mest sošli v Jeruzalemu; postili so se tisti dan in rekli: Grešili smo zoper Gospoda.“ Ravno tako beremo od kralja Ahaba: „Oblekel se je v rasovno oblačilo, ter se postil in spal v vreči, in hodil s pobešenimi očmi.“ In David sam od sebe pravi: „Poniževal sem s postom svojo dušo, kolena so mi od posta omagale, in spremenilo se je moje meso za voljo pomanjkanja olja.“ „V lakoti in v žeji, v veliko postih in družih delih, pravi tudi sv. apostel Pavel, sem berzdal svoje meso.“ Toraj pač pravi sv. Ambrož: „Poglejte, če hočete, da naj vam pokažem, s čim zamorete razžaljenega Boga popolnoma potolažiti, le postite se, ker post je spravni dar, po katerem se greh in njegovi hudobni nasledki do zadnjega zbrisujejo.“

Post je na dalje nar bolj pravična pokora, ker se ravno s tem kaznujemo, s čemur smo grešili. Tako sodbo je sklenil enkrat Aragonski kralj Alfonz, ko so se za nekega spridenega in v dolgove zakopanega mladenča njegovi prijatli potegovali, da naj bi mu prizanesel in ga v ječo ne vergel. Reče namreč: „Kako? če je znemarni zapravljivec dolgove delal, da je svojemu mesu in telesu stregel, tako naj in mo-

rata tudi meso in telo terpeti.“ Tako pravično sodbo je poleg pisem sv. Hieronima nad sebo sklenila sv. Pavla iz Rima. Kolikorkrat jo je kdo svaril, da naj se nikar s toliko ostrostjo ne pokori, nikar ne mami in ne slabi, je odgovorila: „O ne! razveseljenja, s kterimi sem kdaj svoje telo tako nježno redila, morajo z bolečinami, in pregrešni smeh in norčevanja mladih let morajo z vednim jokom plačevane biti.“

Če je pa post nar bolj pravična pokora, in je res, da je z edinim pokusom prepovedanega sadu greh prišel na svet, in pa iz njega samega izvirajo vse druge hudobije; li more boljše zadostenje biti za grehe, kakor je pritergovanje pri jedi in pijači, kakor je zveličavni post? Sv. Atanazi pravi: „Resnično! kakor smo bili z jedjo in po nepokorščini z Adamom, svojim prvim očetom, iz raja pregnani, tako mora tisti, kdor spet hoče v raj nazaj priti, s postom in s pokorščino ga doseči.“

Post je pa še za vsacega nar pripravniša pokora, ker jo ima slehern lahko zmiraj pri rokah, če si jo le hoče v svoj prid obrniti. Ta pokora ga ne stane ne denarjev, ne stroškov, veliko več še pred vsemi temi varuje. Pa ga ne stane ne dela, ne terpeža, ne truda, ker je s samim opuščanjem že spolnjena. Pusti jed, ki ti posebno diši; vzemi kakošno žljico manj od nje, kakor da bi se je do sitega najedel, in poglej, že to pritergovanje se post imenuje. Revni in potrebni siromaki, ki morajo v potu svojega obraza se truditi za vsakdanji živež, se že sami na sebi postijo, ker imajo revno in nezabeljeno, ali še celo neslano hrano, kosček črnega, ali še celo ovsenega kruha, in morebiti še tega ne vselej dosti, da bi se do sitega najedli. Vse njih življenje je toraj pritergovanje in post. Tudi slabotnim in bolehnim ljudem ni nič ložjega kakor post, ker jim že bolezen jed in pijačo pristudi. Kar pa bogate in premožne zadeva, ki sicer leto in dan zložno žive ter imajo jesti in piti, česar jim le serce poželi, kakošna pokora naj bi bila takim nar pripravniša? ali ostre oblačila, spanje na lesenih ali kamnitih klopeh, terdi pasovi, šibe in jermenja, s kterimi naj bi se raztepali in do kervi ranili? Ja, kaj pa da! to bi bilo ravno zanje, ker jim že pred takimi imeni slabo prihaja; zoper tako pokoro, Bog vé, koliko izgovorov bi imeli! Vidite, toraj tudi za bogate in premožne ni ložje pokore, ka-

kor je zveličanski post. Če je toraj post nar imenitnejša, nar pravičnejša in nar pripravnejša pokora, in se je na pr. sv. Nil zavoljo enega samega greha do 95. leta svoje starosti tako hudo postil, da razun zeliša, sadja in čiste vode ni nič okusil, in je na golih tleh spal; vprašam, bi li mi imeli kolikaj kerščanskega duha, če bi s toliko grehi obloženi leto in dan, ter leto za letom svoji samogoltnosti stregli popolnoma po gnanji poživinjenega mesa in po nikdar nasitenih željah spridenega serca? Pokorimo se potem takem s postom, da nas Bog pokoril ne bo!

2) Nas post prihodnjega hudega varuje in k dobremu napeljuje, in ravno za tega voljo je vsak brez razločka dolžen, se postiti. V sv. pismu, kjer se koli od posta govori, je zapovedan nedolžnim, kakor grešnikom, in to po pravici; zakaj naša od prvih starišev nam vcepljena in prirojena slabost je velika, in kar je še hujše, je, da še zmiraj večja prihaja, kolikor več se jej pripušča. Kolikor večo imaš skerb za meso, toliko bolj je razujzdano, da se ustavlja vkleniti se pod postavo duha. Ne imenuje se zastoj netilo greha, ki je v našem mesu, oginj poželjivosti, zakaj, kolikor več derv na ognji, toliko večja je vročina; prilij le majhino olja, in na enkrat švigne na kviško v plamenu, da je v nevarnosti vsa hiša. Tako je s skerbjo za telo. Sv. Hieronim pravi: „Napolnjenje trebuha je živež mesenega ognja in poželjenja njegovega.“ In sv. Ambrož pove: „Oginj našega poželenja se pri pojedinah redí, na veselicah raste, vino ga podžiga in pijanost vname v plamenu.“ Da se toraj meso krotí, je post nar boljši pripomoček. Zato nam tudi sv. cerkev v postnem času prepoveduje mesne jedí, da se tako naše meso pod duhovni jarm vganja, in sv. Tomaž Akvinski pravi, da je posta cilj in konec berzdanje mesene poželjivosti, zato, ker se s postem čistost nar ložej svojim sovražnikom zoperstavlja. Zato je zapomina vredno, kar sv. Hieronim piše, rekoč: „Brez posta nas meso lahko premaga, in človeku se zgodi, kakor slonu, od kterega pravijo, da trezen in lačen, celo zmaja (drakona) lahko zmaga, če se pa do sitega najé, mora v boji z njim obležati. Tó je lepa podoba tega, kar se je z Adamom v raji zgodilo in se z ysemi njih otroci še dan danes v boji s peklenskim zmajem

godí. Dokler se je postil, je bil v raji; komaj pa je jedel, je bil pahnjen v reve solzne doline.“ Ravno tako sv. Avguštin govori: „Poglejte, ljubi bratje, kako veliko moč ima post, toliko celo, da še tisto doseže, česar aposteljni Kristusovi niso mogli.“ Poslal je namreč Kristus svoje aposteljne oznanovat sv. evangelje in jim je dal moč, čudeže delati in iz obsedenih hudobne duhove izganjati. Tega so se aposteljni silno veselili; ali nazaj pridši mu vendar le tožijo, da iz nekega obsedenega hudobe niso mogli izgnati. Na to jim Kristus reče: „Ta razpol se ne da pregnati, razun s postom in z molitvijo;“ — bil je namreč obseden od hudica necistosti. Toraj, kdor hoče tega pregnati, ga bo le s postom in z molitvijo pregnal. To tudi je k temu pripomoglo, da so se celo nar nedolžniši, nar pravčniši, kakoršni so bili očaki, preroki, aposteljni in puščavniki, terdo in ostro postili. Tako je sv. škof Ambrož več let enkrat na dan kaj malega jedel, in sv. Karol Boromej, dasiravno imenitnega stanu in v vseh zloznostih življenja izrejen, je vendar vse svoje življenje od mesenih jedí in od vina se zderžal, in zadnje leta še celo od samega kruha in od vode živel; in sv. Alojzi si je vselej svoje kosilice zvagal, da pač nikoli ni več vžil, razun kolikor mu je bilo potreba k ohranjenju življenja. Da so se pa ti in drugi tako postili, se niso le za tega voljo, da bi bili zmiraj bolj popolnoma in da bi večo čast dosegli v nebesih, temuč so se postili tudi zato, da so se greha obvarovali, dobro vedoč, da tudi oni zdihujejo pod butaro poželjivega mesa. Spoznali so s svetim Bernardom, da človek sam iz sebe toliko skušnjav zoper čistost ne zmore, če ga Bog s posebno gnado ne podpira, da pa Bog to gnado le tistim daje, kateri so spokornega serca. Toraj se morajo tudi nedolžni, da se greha obvarujejo, postiti, enaki vertnarju, kateri, kadar dobro seme useje in ga hoče zavarovati, da ga ptíci ne pozobljejo, na setev ternja navlaci. Ja, lakota je prijateljica devištva, in sovražnica poželjivosti; sitost trebuha pak je pogubnica čistosti in rednica razuzdanosti. Zato še sv. Pavel, ki je s svojimi pridigami malo manj, kot polovica sveta spreobernal, in angel bil v človeškem mesu, pri vseh svojih zaslugah govori: „Tarem svoje telo in ga devam v sužnost, da drugim evangelje oznanovavši, sam pogubljen ne bom.“ — Glejte zgleda,

ki nam pravi, da naj se tudi mi z zatiranjem in s postom prihodnjega hudega varujemo!

3) Je pa tudi naša dolžnost, da se postimo, če prav nimamo postiti se za grehov voljo, ali bi se nam tudi prihodnjih grehov ne bilo bati. Te dolžnosti nam pa ne naklada samo cerkvena zapoved, ampak zgled Kristusov in povelje aposteljnov. Sv. Ambrož pravi: „Vzrok, zakaj se je Kristus, Sin Božji, ki pokore ni potreboval, 40 dni in noci brez jedi in pijače postil, je ta, da naj še mi toliko časa v post in v pokoro obračamo.“ Če bi toraj kristjanov kateri, to zapoved prelomil, ta bi bil kriv tiste postave, ki mu je dana od Boga v njegovo zveličanje. In sv. papež Leon pravi, da je 40danski post že zapoved apostolskih časov. Toraj smo pod grehom dolžni, postne dni si v jedi in v pijači pritergovati. K temu nas tudi spodbada zgled prvih kristjanov, ki se niso samo od mesa, ampak od vsega, kar od mesa pride, od jajec, mleka, sira, sirovega masla, kakor tudi od rib, dišav in močnih pijač zderžali, tako, da jim ni v postnih dneh družega ostalo, kakor kruh, sol, olje, zelišča in peršnine, in še od teh so se smeli le enkrat že po solničnem zahodu do sitega najesti; in pri vsem tem od prikrajšanja ni bilo kar govorjenja. — Temu nasprot pa poglejmo post današnjih časov, ki ga vsak otrok lahko spolnuje, ker nam le dva, k večemu tri dni v tednu mesne jedi popolnoma prepoveduje, druge dni pa nam jih opoldne dopušča, nam spet že zjutraj in zvečer kaj malega dovoli in nam razun mesnih jedi družih nobenih ne prepoveduje. Kdo pač ne sprevidi, da mora vendar velika pregreha biti, če se pri toliko zberij jedi, ki jih svet dandanašnji pozna in nareja, edinega mesa ne zderži, enaka skoraj tisti, ki sta jo storila Adam in Eva v raji, ko sta med toliko tavžent in tavžent družih dreves le po sadu prepovedanega hrepenela?! Kako prazni pa so toraj izgovori zoper post! Pa ne bom govoril od taci, ki jih zavoljo mladosti ali starosti, zavoljo boleznj ali slabosti, ali zavoljo težkega dela ta zapoved res ne veže, opomnim le zmišljenih in videznih izgovorov. Tako se večkrat sliši: „Postiti se ne morem, ker bi bil sicer precej bolen; moj želodec tega ne prenaša, jez sem za post preslab.“ Ljubi moj! mi vsi imamo že od Adama tako slabost, vsi smo bo-

leznim podverženi; potem takem bi se ne bilo treba nikomur postiti. Tvoj izgovor je le skušnjava tvojega mesa, je le prazna domišljija, zato, ker ti je bolj skerb za okusno jed umerljivega trupla, kakor za duhovni živež neumerljive duše. — Tudi s tem se kdo izgovarja, da mu je zdravnik prepovedal. Toda zdravnik ti je le na tvoje govorjenje morebiti to svetoval; ali spet kaj družega je, če je bilo pa tvoje govorjenje resnično. Koliko družih je bilo veliko slabših in bolj bolehnih, ki so se pa vendar le postili! Sv. puščavniki sv. Hilarion, Pakomi, Pavl, Arzeni in drugi svoje žive dni niso družega jedli, kot kruh, zelišča, korenine in pili zgolo vodo; večkrat po 3 — 4 dni še od tega nič ne pokusili, in pri vsem tepenji in zatiranji svojega života je sv. Hilarion 80, sv. Pakomi 110, in drugi so še celo 120 let živeli. Toraj je po pravici reci tako, da tisti, ki za poste nimajo dosti moči, imajo le dosti moči za dobre volje, plese, norcije, dobickarije, in enaki so prebivavcom nekega mesta na otoku Lesbos, od katerih pisavec Vitruvi pravi: „V tem mestu, kader sapa vleče od strani, so ljudje bolni; če pa od zgornje strani pride, so spet zdravi.“ Tako je pri nas. Pustne dni in v praznikih je za norcije sveta vse zdravo, za post pa vse bolno.

S k l e p.

K temu nič družega ne pristavim, razun to, da naj vsak skerbí, ne kako bo pred svetom izhajal, ker svet v hudobiji tici, in vse Božje in sveto zaničuje in pod nič deva, mu je toraj tudi postna zapoved butara, ki jo sme od sebe vreči, kader se mu poljubi; — skerbí naj slehern zato, kako bo obstal pri sodnjem stolu Gospodovem, pri katerem naši izgovori ne bodo več obveljali. O kako nas osramoti nek kardinal, ki se še v veliki bolezní od posta ni dal odverniti, rekoč: „Gospod je zapovedal, spoštovati očeta in mater, da boš dolgo živel in ti dobro pojde; tako tedaj hočem tudi nebeškega Očeta in svojo mater, sv. kat. cerkev spoštovati, in svest sem si, da mi bo to bolj k zdravju pripomoglo, kakor jed in pijača.“ Toraj mislimo in ravnajmo po besedah sv. Avgušтина: Kar so mogli ti in uni, zakaj bi jaz ne mogel?! Amen.

Pridiga za 6. postno ali cvetno nedeljo.

(Poterpežljivost pripomoček k pokori; gov. M. T.)

„Nositi hočem jezo Gospodovo, ker sem se zoper njega pregrešil.“ (Mih. 7, 9.)

V v o d.

Ne le v blagostanu in v sreči, ampak tudi v zopernostih in v stiskah moramo delati pokoro, ali z družimi besedami: tudi nesrečni se morajo pokoriti. „Oh, kaj tudi mi pokoriti se?“ poreče marsiktero od človeških rev zdihujoče serce. O Bog se usmili, li nimamo dosti pokore toliko revščine in pomanjkanja, da z otroci vred lakoto terpimo in si pri ptujih vratih kruha prosimo? li nimamo dosti pokore z boleznimi, z bolečinami in s terpljenjem, s kakoršnim nas Božja roka že leta in leta tepe? li ni to britka pokora toliko trudapolnih dni od jutra do večera in njih pezo in vročino prenašati, s potom na čelu in s kervavimi žulji na rokah si živeža služiti; tolike skerbi z gospodarstvom, toliko žalosti z otroci, toliko nerodnost s pôsli, toliko jeze z zapravljivim možem, ali s černo, jezično žéno, z lakomnimi sorodniki ali s hudobnimi in prepira željnimi sosedi imeti? — ali pa kakor posel noč in dan sem ter tje letati, se zdaj s tem, zdaj z drugim delom ukvarjati; pa nikoli od gospodarja ne dobre besede slišati, od gospodinje pri vsaki stopinji zmerjanemu, na zadnje pa še pri plačilu prikrajšanemu biti? — ali od očeta in matere zapuščena sirota od terdoserčnih oskerbnikov preganjanje terpeti? ali ni to vse križ čez križ in toraj pokore dovelj?

Tako bi jih gotovo veliko zmed vas tožilo, in to po vsi pravici. Ali, če rečem: tudi nesrečni morajo pokoro delati, s tem nikakor ne mislim, da bi vam k vašim križem še družih novih naložil. Zakaj že samo na sebi so vse terpljenja kazni za greha voljo poleg sodbe Gospodove: „Prekleta bodi zemlja zavoljo tvojega greha; ternje in osat ti bo rodila, in v potu obraza svojega si boš služil svojega kruha,“ in: „po-

množil bom tvoje bolečine, in v terpljenji boš rodila svoje otroke, pod oblastjo boš moža.“ — Vendar pa je med terpljenjem in terpljenjem velik razloček, in terpljenje samo na sebi še ni pokora; sicer bi se reklo, da živina, ker toliko preterpi in prevlaci, tudi pokoro dela. Tudi Kajnu je divjal po uboji svojega brata po gozdih in je terpel veliko, pa vendar se ni pokoril; tudi levi razbojnik je z desnim vred enako terpel na križi, pa njegov križ ni bila pokora. Kakošno mora toraj biti terpljenje v pokoro in zadostenje naših grehov, od tega me v imenu terpljenja Kristusovega danes zvesto poslušajte!

R a z l a g a.

Ako hočemo, da nam bo naše vsakdanje terpljenje v pokoro in zadostenje naših grehov, moramo 1) prostovoljno terpeti. Kako pa zamoremo, porečete, prostovoljno terpeti, ker terpljenje nam dohaja zoper našo voljo, in sleherni dan, ki ga doživimo, že svoje nadloge sam na sebi sebo prinaša. Če bi nam bilo na prosto voljo dano, bi se toraj marsikterega terpljenja odkrižali, marsiktero težavno breme odložili. — Toda vkljub temu je lahko butara našega terpljenja prostovoljna, če jo s poterpežljivostjo, zadovoljnostjo, z udanostjo v previdnost Gospodovo in s pravim namenom zadevamo in prenašamo. Pa — poterpežljivost! poterpežljivost! slišim koga tožiti; to besedo je pač lahko zreči, ali sila, sila težko jo spolnovati. Kako naj bi serce ne zdihovalo, kako usta ne tožile, kako oko se ne solzilo pod pezo terpljenja! — in preč je poterpežljivost, preč vsa zadovoljnost serca. — Ljubi moj! ozri se na Kristusa! li ne toži tudi on: „Moja duša je žalostna do smerti.“ Glej ga na Oljski gori, kako se ustavlja terpljenju njegova človeška natora in mu kervavi pot izčrma; glej ga s križem obloženega, glej ga na križi povzdignjenega! ali ne toži tudi on, ko pravi: „Naj gre spred mene ta kelih terpljenja,“ in spet, ko kliče: „Moj Bog! moj Bog! zakaj si me zapustil!“ Poglej sv. mučencov brezštevilo trumo! Tudi oni vpijejo, jokajo in zdihujejo pod meči in sekirami. Vprašam: Ali je pa zato Kristus, ali so marterniki z nejevoljo terpeli? Tega

pritožba, zdihovanje in jok nikakor ne spričuje; zakaj poterpežljivost obstoji v vdanosti v voljo Božjo. Zato je Zveličar na Oljski gori, ko je molil: „Oce, preljubi moj Oče! če je mogoče, naj gre spred mene ta kelih terpljenja — zraven pristavil: Vendar pa ne, kakor jaz, ampak kakor ti hočeš, se zgodi.“ In v teh besedah, glejte! je izrečena prostovoljna vdanost v Božjo previdnost; to je, česar v terpljenji Bog v zadostenje naših grehov od nas tirja. Kdor bi pa terdil, da se še celo naša natora sama na sebi z vnanjimi znamenji, z jokom, z žalovanjem in z zdihljeji, terpljenju ne sme zoperstavljati, ta bi od nas tirjal kaj nemogočega, bi ravnal zoper zgled Kristusov, in sv. marternikov, in bi hotel, če bi nas prav z razbeljenim železom žgali, da vendar le ne smemo nobene bólecine občutiti. Naše terpljenje je toraj prostovoljno in poterpežljivo, da je le naša volja v notranjem v Božjo voljo vdana, in tako terpljenje je spokorno terpljenje.

Terpeti za pokoro se

2) pravi: terpeti v ozir na storjene grehe. — Premisli, kerščanska duša! koliko grehov teži tvojo vest od tistih mal, ko si jih začel spoznavati, do zdaj te ure. Preišči vse poglede svojih oči, vso radovednost svojih ušes, vse seganje svojih oči, vse blebetavosti svojega jezika, vse misli in želje svojega serca. Preštej, koliko si jih storil iz hudobije, koliko vedoma in nevedoma, koliko iz zadolžene nevednosti, kolike skrivé, koliko z družimi, koliko lastnih, koliko ptujih, koliko s svojo mlačnostjo in z nemarnostjo, koliko s pohujšanjem, koliko velikih, koliko majhnih — zraven, pa še preudari, koliko si jih pa pozabil; o gorje! koliko zalega satana, kolika gora Luciferja. Ali boš po tem spraševanju še tožil, da se ti s terpljenjem krivica godi? boš še tožil, da tvoje terpljenje vse tvoje zadolženje odvaga? Oh, vprašaj svojo vest, in odgovorila ti bo, da se ti nič krivice ne godi. Spoznal boš z Jožefovimi bratmi: „Mi to terpimo po pravici, ker smo se nad svojim bratom pred 13 leti pregrešili. Ko smo vidili boječnost njegove duše, in nas je milo prosil, ga nismo uslišali, zato zdaj prihaja ta stiska nad nas.“ Spoznal boš z desnim razbojnikom na križi, ko svari levega rekoč: „Ali se tudi ti Boga ne bojiš? Poglej! midva terpiva po

pravici : ker koj to prejemava, česar so zaslužile najine dela.“ Reci toraj s sv. Bernardom : „O ubogo meso, kaj tožiš in tarnjaš in mečeš od sebe pokoro ? Glej, ta bolečina je kazen, ki si si jo zaslužila za toliko grehov ; to se ti prav godí. Roke, le delajte v potu svojega obraza, ker to je pravična kazen za vaše brezštevilne krivice. Le jokajte, oči ! to je kazen za vaše nesramne poglede. Le zdihuj, ti vžaljeno serce ! to je kazen za tvojo prevzetnost in nečimernost. Usta ! le tožite, to je za vaše nesramno govorjenje. Jezik ! le terpi lakoto in žejo, to je za tvojo nezmernost ; le trepetaj, ti meso mojega telesa ! to je za tvojo nečistost. Nosite, le nosite težki križ, saj ste ga s svojimi grehi zaslužili, zaslužili še veliko težega.“ — Tako se pravi po besedah sv. Bernarda terpeti za pokoro v oziru za storjenih grehov voljo.

Terpeti za pokoro se

3) pravi, terpeti z ozirom na tiste kazni, ki smo jih s svojimi grehi v večnosti zaslužili. Bolečina na tem svetu bodi še tako velika in občutljiva, in rana še tako skeleča in pekoča, kaj je vse to terpljenje v primeri s tistim terpljenjem, ki ga je grešnikom pripravila Božja pravica na unem svetu ? „Tisti požiravni ogenj, pravi sv. Cezari, bo hujši in občutljiviši, kakor vse šibe in terpljenja, ktere si moremo na tem svetu misliti, jih viditi in občutiti.“ Tukaj v vicah, beremo v zlata vrednih bukvah Tomaž Kempčanovih, tukaj bo ena sama ura v terpljenji težej prestati, kakor na tem svetu sto let v narostrejših pokorilih in bolečinah.“ Na tem svetu terpi le telo, na unem terpi duša sama ; tukaj terpimo le na kakem posebnem udu, tam terpi vsa duša. Tukaj nam terpljenja nakladata svet in bližnji ; tam pa je Njegovo usmiljenje, ki nas žgè. Tukaj si terpljenje za voljo zasluženja Kristusovega lahko v dobro in v zveličanje obračamo ; na unem svetu pa nič več ni ne zadoštenja, ne zasluženja, ampak se glasé besede : „Ne boš prišel od tukaj, dokler ne poplačaš do zadnjega vinarja.“

Če je toraj veliko terpljenje na unem svetu, vprašam : Koliko let v takem terpljenji biti si že do zdaj s svojimi grehi zaslužil ? Morebiti 20, 100 ali tisuč let, ali pa celo do sodnjega dne ? Ljubi moji ! če bi bila še dan danes v katoliški cerkvi tista pokora v navadi, da bi bila na pijanost pet, na

očitno znanje, če prav majhen greh zoper čistost sedem, na krivo prisego, ali krivo pričevanje enajst, na prešestvo petnajst, na uboj dvajsetletna nar hujša pokóra naložena; kje bi bilo časa in naših let dovolj, da bi se za svoje grehe toliko tako velike vredno spokorili? Oh, kaj je li naša pokora v primeri z nekdanjo? Spovemo se svojih grehov, obudimo nad njimi kesanje, odmolimo tri ali štiri ocenaše, k večemu roženkranc, in s tem je po navadnih mislih vse opravljeno, dasiravno zaostali dolg zmiraj z novimi grehi kupičimo. Si li zamoreš po tem takem pritožiti, če ti Bog nadloge pošilja in ti križ naklada, da ga voljno zadeni in nōsi gledé na tisto terpljenje, ki te za grehov voljo v večnosti čaka? O reci z Jobom: „Terpim sicer, pa še veliko premalo proti temu, kar sem v večnosti zaslužil.“ Terpim sicer v boleznih velike notranje bolečine; vendar pa ne tistega ognja, v katerem sem zaslužil v peklu goreti. Zelo me tareta in tlačita revščina in uboštvo; vendar pa ni nikakor še tista lakota in žeja, ki jo terpe pogubljeni. Veliko zopernost mi napravljajo žena, mož, otroci, posli in sosedje; vendar pa še niso tisti hudobni duhovi, ki bi me bili na vekomaj terpincili. Britko mi je pri sercu nagla smert tega ali unega iz moje družine; njakakor pa ni še tisti červ, ki dolbe in razjeda in grize na večno. Vsak me sicer zad stavi in zanicuje; vendar pa še od Boga in družih vseh stvari nisem zapuščen na vse večne čase. Oh, zaslužil sem peklenski ogenj, zaslužil ga stokrat, zaslužil ga 200krat, zaslužil ga večkrat, kakor na tavžente ubozih duš, ki so že zdavnej v teh plamenih pokopane! S sv. Avguštinom toraj prosim: „Tukaj, o Gospod, žgi, tukaj peci, tukaj reži, le v večnosti mi prizanesi!“ — Tako terpeti se pravi terpeti za pokoro.

Terpeti za pokoro se poslednjič 4) pravi: terpeti z ozirom na dobrotljivost Božjo. „Tako radodarno, pravi Tridentinsko zbirališče, ravna Bog z nami, da ne le s prostovoljnimi in od mašnika pri spovedi naloženimi pokorili, ampak tudi s časnimi od Boga nam poslanimi in s poterpežljivostjo prenesenimi nadlogami Bogu Ocetu po Jezusu Kristusu zadostiti zameremo za svoje grehe.“ V pojasnenje tega vas opomnim tiste evangeljske prilike, v kateri je Gospod svojega hišnika, ki je

bil pri njem zapravljlivosti in nezvestobe obdolžen, od njegove službe odstavil. Na to skliče hišnik dolžnike svojega Gospoda, in reče prvemu: „Koliko si dolžen mojemu Gospodu?“ Odgovori: „Sto čebrov olja in mu je djal: „Vzemi svoje pismo, usedi se hitro, in zapiši petdeset.“ Potlej je djal družemu: Ti pa koliko si dolžen? On pa je rekel: Sto starjev pšenice. In mu reče: Vzemi svoje pismo, in zapiši osemdeset.“ — Poglej, na enako vižo govori Gospod k tebi: Veliko si dolžen moji pravici od mladosti sam skozi 10, 20, 40, 50 in še več let? Zakonska žena! koliko si dolžna za toliko potratnega časa, koliko dolžna za duše svojih otrok, ki si jih pobujšala in od mene odpeljala, ter pogubila? Zakonski mož! koliko si dolžen moji pravičnosti sa voljo svoje zapravljlivosti, pijanosti, nesramnosti, krivice, hudobije, mlačnosti in vne-marnosti? Poglej, o človek, tvojega dolga ni ne konca, ne kraja, in ako bi te sodil po ostrosti svoje pravice, bi te brez usmiljenja v pekel pokopal na večno, ali pa celih 1000 let v plavž strašnih vic obsodil. Pa — glej! tako neusmiljeno nočem s tebo ravnati; na pismo, in zapiši petdeset! to je: Vzemi ta križ, to bolečino, to zopernost, preterpi jo voljno, in za to kratko in majhino terpljenje so ti stoletja in stoletja terpljenja na unem svetu prizanesene. — Tako je toraj terpljenje tisto pismo, s kterega lahko 40, 100 ali 1000 let zasluženih kaznen zbríšeš. Kako nespametno tedaj ravnamo, če v križih in težavah, dasiravno se jih nikakor znebiti ne moremo, zoper Boga in njegovo previdnost godernjamo, ali pa še celo preklinjamo in druge v njih videzni sreči zavidimo in si s to nezadovoljnostjo terpljenje že na tem svetu množimo, na unem pa si pekel služimo. „O zakaj bežimo pred križem, kaj se bojimo ognja solz, ki od-jemlje nesnago od naše duše in nas čisti.“ sv. Aug.

S k l e p.

Recimo s sv. Andrejem, ko je svoj križ v gledal: „O ti dobri! o ti sladki križ! pridi, z obema rokama te hočem objeti in nositi naprej in naprej, ne kot mašceavno šibo Božje pravice, ampak kakor zveličansk dar njegovega vsmiljenja. Ja, rad terpim, kar in

dokler hočeš, le tega, o Bog, te prosim, „daj mi poterpežljivosti, da ostanem stanovitni do konca!“ — Na to vižo si torej križe in vsakdanje nadloge obračajmo v pokoro in zveličanje, enaki bolniku, ki nekoliko dni zdibuje pod roko zdravnikovo, potem pa se toliko bolj veseli svojega zdravja. Amen.

XXXIII. Pridiga.

Maria stella matutina 1. mundo universo: 2. et singulis animabus.

866 Marija „Zgodnja Danica“; za nas Boga prosi! Lavr. lit. 31. v.

V v o d.

Lepo miglajo neštnevilne zvezdice na nebu v mirnotihotni noči in tam svojemu stvarniku čast in hvalo dajajo, dokler na zemlji jeziki spijočih omolknejo. Ko ene zatonejo, se druge na nebu prikažejo, da se vedno čredijo ali verstijo v častenju božjem. Nar lepša zvezdica pa še le zjutrej pristopi, s svojimi veselosvitlimi žarki nebo okinčat in s svojo lepoto to nadzemeljsko družino oveselovat; zatorej jo kličemo „zgodnjo ali juterno danico.“ Med neštnevilnimi zvezdami zgodnjo danico lahko spoznamo po njenem izverstnem blišču in njeni izhod nam dan napoveda; zatorej se je razveselimo, kedar po dolgi noči težko že dnú pričakujemo in ljubega sonca: roparji in tolovaji se je vstrašijo in v svoje zakoljaj, ropne zveri pa v svoje berloge zbežijo. — Slišal sem mnogokrat ljudi praviti, da vsaki človek na svetu svojo posebno zvezdo ima, ktera pri njegovem rojstvu izhaja in kedar umerje, spet zatone. Resnici je bolj podobno, kedar se ljudi zvezdam na nebu primerjajo; kakor se zvezde na nebu v svetlobi in blišču razločijo, tako se razločijo ljudi na svetu po svojem življenju. — Že sv. pismo st. zakona pravične zvezdam primerja: pri preroku Danielu beremo: „Kteri so bili učenj, se bodo svetili, kakor svitloba neba; kteri so pa veliko drugih v pravici podučevali, kakor zvezde vselej in vekomaj.“ Tudi sv. apostelj Pavl čast svetnikov svetlobi zvezd primerja rekoč: „Zvezda se od zvezde

v svetlobi razločuje.“ Če se svetniki zvezdam primerjajo, je Marija med njimi kot „zgodnja danica“, ker Ona po svojih izverstnih čednostih v blišču in svetlobi vse druge prekosi. — Še v drugem pomenu Marijo po pravici imenujemo „zgodnjo danico“. Juterna danica dan naznanjuje in napoveda, da je sonce že blizo in se bo skorej izza gor prikazalo. Marija je pa v duhovnem pomenu dan naznanjala in sonce napovedala: Jezusa, sonce pravice in resnice, ki je pregnal temo molikovavstva in pregreh in vkončal hudičevo oblast.

V obojem pomenu je Marija še in bo vedno ostala „zgodnja danica“. Njene visoke čednosti nikdar ne bo prekosil kdo zmed Adamovih otrok; kedar Marija izhaja in na pomoč priteka, prežene temotno oblast in ljubi dan bōžje gnade nam spet napoči.

1. Marija je „zgodnja danica“ vsemu svetu;

2. Marija je „zgodnja danica“ posamesnim dušam.

O Marija „zgodnja danica!“ izlij nad nas žarke svoje milosti, da Tvojo čast vredno premišljevatl zamoremo.

Razlaga.

Kedar v adventu k zornicam ali svitnim mašam hodimo, se rad spominjam žalostnih dni pred Kristusovim prihodom. Še je temna noč in nebo večidel oblačno, ko se verni napotijo v cerkev; v cerkvi pa je že vse svetlo, veselo gorijo sveče na oltarji, kmalo se začne božja služba, iz kora pa zadonijo mile pesme, zdihovajoče po Zveličarju in v čast preciste Device „zgodnje Danice“. Kedar sem v cerkvi, si mislim, oh kako srečni smo mi kristjani po prihodu našega Zveličarja Jezusa Kristusa! Mi poznamo in častimo pravega Boga: v vsaki pridigi, v keršanskih naukih nam od Njega govorijo, Njegovo sveto besedo oznanujejo. Njegove zveličanske nauke razlagajo. Mi poznamo pravega Boga, razumimo, kedar On k nam govori, vemo, kje Ga moramo iskati, kje Ga častiti. Ljudstva pred Kristusovim prihodom pa večidel pravega Boga niso poznali, tudi njegove svete volje ne. Iskali so Boga na svetu, viditi so ga hotli s telesnimi očmi, in ker ga najti niso mogli, so častili izmišljene bogove ali molike. Iz kamna, iz lesa so izdolbovali svoje molike, pred zveri so poklekovali, kačam

ali drugim pošastim so darovali in so jim klali še clo ljudi, nedolžne otročice. Oj žalostna zaslepljenost! ali ni bila podobna temni noči? Ni bilo učenika, ki bi resnico vedel in učil; le pre-roki so Izraelskemu ljudstvu včasih naznanovali, da bo Bog poslal Odrešenika. Do drugih narodov ni segel ta glas; tavalii so, kakor popotniki v temni noči. Oj žalostni dni!

Oh kako srečni smo mi kristjani! Mi sedaj vemo, da smemo vselej zaupati v Boga; Jezus sam nas je učil moliti, on sam nas spodbuja k zaupljivosti, da naj le vse svoje potrebe in poteže v priserčni in goreči molitvi k Bogu pošiljamo. On nam bo dal, kar je nam v srečo, česar potrebujemo. Kako neizrekljivo sladko nas tolaži vesela resnica, da je Bog naš ljubeznivi oče, ki nas vse po očetovsko ljubi, za nas skerbi. Kedar smo ga razžalili z grehi, vemo, kje in kako se moremo greha očistiti, kako odpuščanje in božjo prijaznost sopet zadobiti. — Ljudi starega zakona tega niso vedeli; niso vedeli v koga bi upali; zatorej so nekteri zaupali v svoje kamnite ali lesene molike, kateri jim pomagati niso mogli. Niso vedeli, kako morajo moliti, za kaj morajo prositi, zatorej so obupali v nesreči in v bridkostih, ker niso poznali veselega upanja, tudi ne vesele večnosti. Težo grehov so čutili, pomagati si niso vedeli. Oj žalostni stan! ali ni bil podoben gosti, merzli megli, ktera moti človeka in ga zapeljuje, da prave poti in ljubega doma ne najde? Božje zapovedi berzdajo naše hudobne želje in nas učijo, da ne smemo živeti po termi hudega nagnjenja, ampak da moramo hoditi po poti božjih zapoved, po stezah lepih čednost. Ljudi pred Kristusom pa niso poznali druge postave, ko pohujšano voljo in strah pred časno kaznijo. — Zatorej so živeli v pregrehah in v hudobijah, da je le groza. Oj reveži! katerim je meso in hudo poželjenje zapovedalo, duh pa je moral molčati. Oj zares ljudi pred Kristusom so hodili v temni noči; pravega Boga niso poznali, niso ljubili, v njega niso mogli upati.

Le posamesni pravični so spoznali in čutili svoj žalostni stan, zatoraj so tudi zdihovali po Odrešeniku in klicali: „Rosite nebesa Pravičnega, oblaki nam Ga dežujte.“ 4000 let poteče, po božji previdnosti odmenjeni čas se bliža, Marija se rodi „zgodnja danica“, ki dan napoveda in prihod našega Zveličarja. — Oj prevelika sreča za ves človeški rod; Marija se rodi, zgodnja danica na nebu zažari, kmalo bo napočil dan milosti, kmalo bo izhajalo

sonce pravice Jezus Zveličar naš; pregnal po tem bo nevero, gerdobo molikovavstva, bo razliljal svetle žarke veselega upanja po celem svetu. Bodimo veseli tega dneva, hvaležni za žarke božje milosti, ki nas tako obilno dohajajo! Ne pozabimo, kaj nas ap. Pavl opominja: „Bratje! noč je prešla, dan pa se je približal. Verzimo tedaj od sebe dela teme in oblecimo orožje svetlobe. Kakor po dnevu pošteno hodimo, ne v nečistosti in nesramnosti, ne v kregu in nehvaležnosti; ampak oblecite Gospoda Jezusa Kristusa.“

Torej je Marija zgodnja danica vsemu svetu, ker je Jezusa napovedala, sonce resnice in pravice; pa tudi zatega voljo, ker je po svojih čednostih vse druge svetnike prekosila. Takšne ponižnosti, neomadeževane čistosti, voljne pokorščine, poterpežljivosti, nepremakljive zvestobe in ljubezni do Boga ne najdemo na nobenem svetniku, na nobeni svetnici; vse, vse daleč za seboj pušča, v blišču in svetlobi vse zmaguje. Otroci! vam je izgled pokorščine; mladenči, device! posnemajte njeno izverstno ponižnost in deviško čistost; zakonski, stariši! glejte v nji nar čistejše ogledalo zakonske žene in skerbljive, keršanske matere! Tudi zavoljo svoje čednosti je Marija celemu svetu „zgodnja danica.“

2) Marija je „zgodnja danica“ posamesnim dušam.

a) Kakor prihod zvezde zgodnje danice na nebu označuje svetu konec noči in bližnjavo dneva, tako je tudi z dušo, ktera se poprime Marijnega počastenja; ta nebeška zgodnja denica ji nekako izhaja in ji za seboj pripelje dan milosti in sonce pravice; to je: um take duše se jame čedalje bolj svetiti, za spoznanje verskih resnic pojasnovati, serce se začne od svete ljubezni vnemati, in kolikor bolj se ta ljubezen narašča, toliko več vpada posvetna ljubezen. Sv. Tomaž Akvinski uči: „Marija sama vsa razsvitljena tudi drugim razsvitljenje deli.“ Sv. Bernard ravno tako lepo govori: „Odvzami nebu sonce, ktero svetu daje svetlobo, kje bo dan? Odvzami Marijo to juterno danico, in kaj drugega ti je pričakovati, kot terdo noč, kot smertno senco, kot debelo temo?“ Nekdaj je Bog vprašal Joba: „Povej, ako veš: Po kateri poti luč pride in kje tema prebiva?“ Pri tem uprašnju so Jobu usta obmolknile, pri tem uprašnju se moje usta odpró in odgovorim: Tema prebiva ondod, kjer se Marijno počastenje zanemara; luč

pa izhaja po poti Marijnega počastenja. Kedarkoli se oddaljimo od Marije, tolikokrat se bližamo grehu; kolikanj se bližamo Mariji, toliko se oddaljamo od greha.

b) Zgodnja danica priča, da je sonce blizo; torej bežijo ponočne sove, kače, volkovi in druge zverjačne, ki se luči bojé ter se po jamah poskrijejo, dnevne tice pa budi in k petju vabi. — Tako tudi Marija, ta nebeška zgodnja danica, prežene, kamor se približa, hude skušnjave, silne skerbi, žalosti in obupljivost in svojim duhovnim otrocičem, ki jo v resnici časté, pomoč v življenju in na zadnjo uro donese. Poslušajmo tolažljive besede svetega Bernarda: „Če se vzdignejo vetrovi skušnjav, če si zagnan na pečine bridkost, poglej na to zvezdo, poklici Marijo! V nevarnostih, v stiskah, v silah misli na Marijo, klici v Marijo. Ne izpusti je ne iz serca, ne izpred oči, ako jo nasleduješ, ne boš zašel, če jo prosiš, ne boš obupal; če na njo misliš, se ne boš zmotil; če se nje deržiš, ne boš padel; če se nji izročiš, se ne boš bal; če se nji pridružiš, ne boš upešal; pod njeno milostjo boš srečno svoj tek dokončal.“ — Zgodnja danica dnevne tice k petju vabi; oh kako mile pesme je navdihnila Marija svojim zvestim služabnikom, pesme tako mile, tako lepe, da se njim ne moremo dosti načuditi, da naše serca še sedaj zbuja in ogrevajo k časti in ljubezni božji.

Kedar je morje v temni noči od viharjev razburjeno in silni valovi nar večje ladje kot orehove luščine premetujejo, zdihujejo vplašni mornarji po juternem svitu, da bi mogli svoje ladje skalovja ovarovati, oh kako se razveselijo zgodnje danice, ki jim oznanja bližni jasni dan. Naše življenje je morju podobno, po katerem nas mnogokrat premetovajo viharji strast in skušnjav; v teh viharjih nam je Marija zgodnja danica; kedar se nam Ona prikaže, se pomirijo viharji, se vležejo valovi, naše upanje se vnovič poživi. K nji kličemo v skušnjavah, v silah, v bridkostih.

c) Zgodnja danica bolnike razveseli, katerim je zlasti noč tako dolga in težavna. — Vzamimo že telesno ali duhovno bolezen, v obojni je spet Marija tista zgodnja danica, ki naša tolažila v poterte serca. 1. Od njega postelje, kateri Marijo v zdravju, kakor zvest otrok svojo ljubo mater spoštuje

in časti, ona tudi v njegovi bolezni ne odstopi, temuč se mu mater skaže, mu tolažilo in stanovitnost donša. 2. Še druga težavniša noč je, v katero človeka greh pristavi, — noč obupanja. Marija pa tudi v tej noči ne zapusti grešnika, kateri k nji zaupljivo perteče, temuč ga okreпча; zakaj rodila nam je sonce, od kterega nam je prerok Malahija tako prerokoval: „Vam, kateri se mojega imena bojite, bo izhajalo sonce pravice, in zdravje bo pod njegovimi perutami.“

d) Kakor zgodnja danica nebu, katero je z zvezdami obsjano, še večo lepoto dodeli, tako Marija enake dela v pravičnem doprinaša, ki jo z iskrenim počastenjem in zvestim posnemanjem njenih čednost k sebi privabi. — Pobožne duše do Marije še popolniše postanejo, ker jim Marija vedno k viši popolnosti pripomaga, um postane bolj razsvitljen v spoznanju božjem in verskih resnic, ljubezen do Boga in bližnjega je živejša, vse druge keršanske čednosti se globokeje vkoreninijo ter s svojim prijetnim duhom Boga razveselijo in tudi druge duše privabijo. Spolnujejo se besede skrivnega razodenja: „Pravični bo še pravičniši, in sveti bo še svetejši.“ Skr. raz. 22. 11.

S k l e p.

Izgovoril sem za danes svojo besedo v tvojo čast, o vselej neomadeževana zgodnja danica! Doyoli mi zdaj tudi svojo željo do Tebe izgovoriti: Abraham je nekđaj skrivnostnega popotnika prosil: „Gospod! če se ti ne zamerim, te prosim, ne ogni se mojega šotora!“ Z enako prošnjo se jes do tebe obrnem: „Gospa! če sem milost pred Teboj našel, Te prosim, ne ogni se mojega šotora!“ Kakor prijazna zgodnja danica, se izidi nad mojo faro, se izidi v sleherno dušo mojih farmanov, se izidi tudi v mojo dušo, in nikar nas več ne zapusti! Marija preljubeznjiva premila zgodnja danica! naj nam Tvoja ljubeznjiva luč vselej sviti, posebno takrat, ko bo se jelo mračiti okrog nas, da srečno pridemo v kraj večne luči! O Marija, zgodnja danica, za nas Boga prosi! Amen.

XXXIV. Pridiga.

Marija Salus infirmorum 1. corpore et 2. animatenus.

Marija „zdravje bolnikov“; za nas Boga prosi. L. lit. 32. v.

V v o d.

„Zdravje je vendar nar boljše“ slišimo mnogokrat ljudi govoriti, kajti tudi prigovor pravi: „Zdravo telo je narboljše blago.“ Koljkokrat zdihujejo bolniki po zdravju: „oh! da bi le spet zdravje zadobil, rad bi vse dal, kar imam.“ Vendar se še le v boleznih učimo, zdravje prav ceniti; v zdravih dneh se ne zmenimo toliko za zdravje, marveč to blago radi po nemarnem tratimo. Kdor je zdrave ude od Boga prejel, naj jih varuje; skerbno naj se ogiba vsega, kar bi mu vtegnilo škodovati na zdravju. Kdor zdravje zgubi, ga včasih le težko več ali nikdar več nazaj ne dobi. Vender se ne more človek, naj bi bil še tako skerblijiv, vseh boleznih obvarovati; boleznim nam Bog pošilja ali pripušča, kot nasledek izvirnega greha; Bog nas pa tudi v bolezni ne pusti brez pomočkov.

„Vsmili se me, o Gospod! zakaj jez sem oslabeł: ozdravi me, zakaj moje kosti se tresejo“ — tako je nekđaj zdihoval David, ko so pešale njegove moči. Pa kdo bi mu to zameril, če pomisli, da nam pamet, natura in vera ukazujejo pomočkov iskati, kedar se zdravje zgubi, ali moči oslabijo. Še neumni živinci je Bog dal nagib, da si v bolezni zdravilnih zelišč poišče. Kar pa človeka zadene, sam sv. Duh govori: „Narviši je iz zemlje zdravila stvaril in razumen človek se jih ne bo branil.“ (Sir. 38, 4.) — S temi se ozdravlja in bolečine zmanjšuje. — Skoraj ga ni zelišča, v katero bi ne bila posebna moc vložena, kakor že stari modrijan Aristotelj pravi: „Nič ni tako slabega, nič ni tako zanikarnega v naravi, da bi ne bilo v njem kaj čudovitnega skrito.“ Ko bi le vsi ljudje zdravilno moč pripotika poznali, kolikoterim bi se moglo hitro in brez stroškov (denarja) pomagati.

Kedar zbolimo, je naša dolžnost, prave pomočke poiskati, zdravila jemati, ali vendar se nam je spet varovati, da ne stavimo svojega zaupanja golo le na zdravnike in zdravila; iskati moramo pomoči tudi pri Bogu, v priprošnji svetnikov, v svetih zakramentih in drugih dobrih delih. Zlasti moramo za Bogom se obrniti do Marije, prečiste Device, ktero cerkev s priimkom: „Zdravje bolnikov“, časti. Kako se Marija 1) v telesnih, 2) v dušnih boleznih, „zdravje bolnikov“ imenuje, naj bo dans naše premišljevanje, Mariji v čast in hvalo, nam pa v tolažbo in upanje.

O Marija! mi bolehamo na duši in na telesu; pripomagaj, da tudi svoje bolezni vselej spoznamo, da vemo pomoči iskati pri Tebi o zdravje bolnikov!

I. Del.

Kaj smo dolžni storiti, kedar nevarno zbolimo?

Nekteri ljudje se samo na Boga zanašajo in pričakujejo, da bo že Bog pomagal. Bog je res vsegamogočen in dobrotljiv in nam pomagati moré; on je pa tudi zdravilne zelišča stvaril in nam zdravnike daja, zatorej hoče, da v boleznih zdravnike pokličemo in se njegovih nasvetov deržimo. Prevzetno na božjo milost se zanašati, je greh. — Drugi sicer iščejo pomoči, pa ne pri zvedenih zdravnikih, ampak raji pri mazačih in konjodercih. Tem veliko več zaupajo, kot zvedenim možem; zatorej si tudi pogostokrat za težki denar namesto zdravja le smert kupujejo. — Nekemu gospodu se na poti voz polomi, ko do perve kovačnice pride, da voz popraviti; dokler kovač voz popravlja, prihitijo vaščani lepo kočijo gledat in hvalijo gospodu umnega kovača, ki zna tudi živino in ljudi ozdravljati. Po storjenem delu gospod kovača pohvali in mu reče: „Voz si dobro popravil, ali bi ne hotel tudi mojo zlato uro poravnati.“ Kovač gospoda debelo gleda, ljudi se mu posmehujejo, gospod pa zaverne jih rekoč: „Nisem tako abotno govoril, kakor vi mislite. Tako malo bo znal živinsk zdravnik ljudi ozdravljati, kot zna ta kovač mojo uro poravnati.“

1) Pameten človek išče v boleznih pomoči pri zvedenem zdravniku. Zatorej se zdravniki dolgo učijo, da znajo razložiti

bolezni in vejo za vsako bolezen pripravne zdravila; takšne učene zdravnike moramo poiskati in po njihovih nasvetih se držati. Zraven moramo pa poterpežljivi biti; tudi nar modrejši zdravnik ne bo mogel vsako bolezen na mah odgnati, ker ima vsaka bolezen svoj tek in god. Nikdar ni dobro, zdravnike menjati ali ko eden ne pomaga, hitro k drugim letati; bolezen je včasih tako skrita in goljfiva, da še le po večkratnem obiskanju more se spoznati.

2) Vsigdar je pa naše zdravje in naše življenje v božjih rokah; Bog „ima ključe življenja in smerti“. Če storimo, kar je v bolezni naša dolžnost, toliko ložej smemo zaupati v dobrotljivost božjo in pri nji pomoči iskati. „Bog je“, po besedah Davidovih, „naše pribežališče in moč v nadlogah, ki so nas obilno zadele.“ (Ps. 45, 1.) Ojstro je Bog zarotil kralja Ohocija, kateri je v svoji bolezni po drugih potih sveta iskal, Boga pa je zgrešil. Po Eliju mu veli reči: „Ali mar v Izraelu ni Boga, da greste v Akaron Belcebuba za svet uprašat. — Zato gospod to govori: Iz postelje, v katero si se vlegel, ne boš vstal, ampak boš umerl.“ V bolezni toraj v Boga zaupajmo, ter od njega pomoči in zdravja prosimo!

3) V svetem pismu pogosto najdemo, da so bolniki po priprošnji svetnikov pri Bogu pomoči iskali; tudi nam je to koristno. — Faraó se v velikih stiskah, ktere so zadele Egipt, oberne do Mozesa in Arona; Jerobam s posušeno roko do nekega gospodovega preroka; govovi Naman do Elizeja in Sunamitska vdova zavolj pomertega sina do Elija; Bog pa je pokazal, da mu to nikakor ni neprijetno, ker je s svojo pomočjo pristopil. Pa tudi Jezus je na Marijno prošnjo čudeže delal, in na prošnjo aposteljnov bolnike ozdraviljal. Koliko še le zamorejo svetniki, ki so v nebesih, zadobili nam zdravja!

Aposteljni so po Kristusu samem dar ozdravljanja prejeli. Rečeno je: „On jim je dal oblast ozdravljati bolezni in izganjati hudiče.“ (Mark. 3, 15.) V mojem imenu bodo hudiče izganjali, nove jezike govorili, kače preganjali; in ako bodo kaj strupenega pili, jim ne bo škodovalo. Na bolnike [bojo roke pokladali in jim bo odleglo.“ Kako so se te ohlube vresnicile, nam spricuje aposteljsko djanje, kjer se bere, „da so bolnjke v posteljih po ulicah izpostavljali, da bi

vsaj senca memogredočega Petra njih zadela in bi bili sprosteni svojih bolezní.“ (Ap. dj. 5, 15.) Enako so potne rute aposteljna Pavla in njegove pasnike na bolnike pokladali in bolezní so se zgubile ter vbežali hudi duhovi. Ravno tako nam cerkvena zgodovina po brezštevilnih zgledih dokazuje, da je tudi drugim svetnikom bil dodeljen dar ozdravljenja, s katerim je hotel Bog svoje zveste služabnike povelicati in nadložnim pomagati.

4) Če so tedaj že svetniki tako moč imeli, mora Marija še dosti večo moč imeti, bolnike ozdravljati. Ona je usmiljena zdravnica in pomocnica, ktera s sv. Pavlom vpraša: „Kdo oslabí, da bi jez ne oslabela?“ t. j. slabosti njenih otrok ji tako gredó k sercu, kot da bi jih sama cutila. V S.rahovih bukvah se Marija pripodobuje „cedrovemu in palmovemu drevesu, lepi oljki na polji, javoru ob vodi, sladki skorji in lepo dišecemu mazilu, izbrani miri in balsamu“; vse te reci služijo tudi v zdravila in tako je že v predpodobah bilo naznanovano, da bode Mariji v obilni meri podeljen dar, ozdravljati mnogotere bolezní.

Jasneje in glasneje, kakor vse besede, pričujejo dela, da je Marija zares zdravje bolnikov. Koliko je božjih potov, koliko romarskih cerkev Marijnih! Veste, kdo jih je vse stavil, kdo jih tako pogosto obiskuje in bogato obdaruje? Hvaležni ljudje so jih stavili, jih obiskujejo in kinčajo, eni, ker so očitno le po Marijni priprošnji zdravje zadobili, drugi, ker zaupajo po ravno tisti poti pomoč in zdravje doseči. Kolikoterim je bilo čudovito in po skrivnih potih pomagano, kolikoterim je še na zadnjo uro pomoč in tolažba došla, ktero so pobožno obljubo v Marijno čast storili, ali pa zaupljivo nji se priporočili. Poterditi moramo izrek sv. Bernarda: „Naj omolkne, oznanovati njeno usmiljenje, če se je kedaj zapuščenega cutil, kedar je zaupljivo k nji se zatekel. Zgodovinopisavec Cesari pravi: „Nič ni tako mocnega, nič tako zdravilnega, kakor je zdravilo Marije presvete Device.“

5) Zakaj se vendar ne ozdravijo vsi, ki po Mariji od Boga zdravje prosijo? Zdravje je dar, ki ni vsakemu koristen. Mnogoterim je smert k zvelicanju boljša, kot življenje. Ako tedaj k Mariji na pomoč kličesh v bolezní in je ne zadobiš,

o ne misli, da bi ti Ona ne hotla pomagati, ko bi ti k zveličanju služilo. Če ravno zdravja ne zadobiš, podeli ti vsaj večo poterpežljivost in večo vdanost v voljo božjo, da svoje bolečine ložej prenašaš in da so ti v večo zasluženje pred Bogom; ona nam bolečine olajšuje, nas pred obupanjem varuje in v ogledu na veselo večnost s sladko tolažbo nas navdaja. Zatorej bodi češčena in poveljučana o Marija! ti si zdravje bolnikov v telesnih boleznih pa tudi v dušnih boleznih, kar hočemo pre-mišljevati

v II. delu.

Svet se pač prav imenuje velika bolnišnica, v kateri človeški rod v mnogoterih boleznih stoka in zdihuje. Vendar so še pogostejše dušne bolezni, kot telesne. Pod dušnimi boleznimi pa ne mislim mnogoverstnih smertnih grehov, ker oni niso več bolezni, ampak dušna smert. Dušne bolezni so tele: v umu otemnjenost in nevednost; v volji nagnjenje do minljivih posvetnih reči; slabost in opiranje serca k dobremu; huda poželjivost do greha ali skušnjave in slabe misli ali kar je več takega, in kar človeka na poti do zveličanja opovera in njegovo dušo za dobre dela tako slabi, kakor bolezen telo za telesne dela nepripravno stori.

Presveta devica s svojo mogočno močjo tudi dušne bolezni ozdravlja, kjerkoli jo pobožno in zaupljivo na pomoč kličejo. a) Ona razsvitli um in daje mu učenost, uči nevedne in učenike. Gotovo je, da jih je mnogo prejelo razsvitljenje v veri in učenost po dobroti matere božje. Od svetega Gregorja, s priimkom: čudodelnik, se pripoveduje, da je po povelju presvete device od sv. Janeza Evangelista bil podučen v nar viših skrivnostih presv. Trojice. Sv. Tomaž Akvinski, svetla zvezda kat. cerkve, je svojo angelsko učenost večidel po priprošnji Marije Device zadobil; in tako še več drugih. Marija jim je bila ključarica, ki jim je odperala vrata k visokim znanostim. O da bi se pač tudi kristjani sedajnih časov s sveto žejo in lakoto obračali do Marije, ona bi jim pripomagala k pravemu spoznanju keršanskih resnic; gotovo bi jih ne bilo toliko v tamoti, nevednosti, neveri in v smertni senci.

Ona da volji terdnost v dobrem, da zapusti zmote, se grehu odpove in po kreposti hrepeni, da se od posvetnega odterga in k nebeškim povzdigne. Se ve, da ni lahko spačeni volji, zmot se znebiti, grešnih vezi pretergati, v dobrem stanovitna biti; le po Marijni priprošnji je mnogoteri terdnost in stanovitnost dosegel, ktera ga je otela pogubljivega brezna.

Ona ugasi ogenj poželjivosti in potegne nas iz jam pregrešnih navad in stori, da človek le to želi, kar je prav in pošteno, da se ne da zmagati mesenim željam, ne zmotiti nobeni sladnosti. S svojo krotkostjo vmiri Marija gnanje jeze, s svojo ponižnostjo vkroti gibanje napuha, s svojo čistostjo vgasi plamen poželjivosti, s svojo radodelnostjo zmanjša željo lakomnosti, vso rijo in gerdobo pregreh osnaži s svojo svetostjo.

Ona skušnjave, hude misli in slabosti prežene in ozdravi, zatorej več učenikov v skušnjavah nič boljšega ni svetovalo, kakor zaupljivo klicati v presvete Imeni: Jezusa in Marijo. Tako nas ozdravlja Marija v dušnih boleznih, ona nas oserčuje in krepča. da ne opešamo, ampak sêrčno stopamo napred k čednosti in pobožnosti; ona nas navdaja z neznano močjo, da vitežke dela doprinašamo. „Ona vsem naročje milosti odpera, da iz njene polnosti vsi prejmejo,“ govori sv. Bernard.

Še v enem oziru bi jo smeli imenovati Marijo zdravje bolnikov. Ljubezen do Boga in do prečiste Device navdušuje toliko tisuč vsmiljenih duš, da poterpežljivo strežejo bolnikom; ljubezen do Boga in do prečiste Device naganja bogoljubne device, usmiljene sestre, da se ne bojijo smerti, da se jim ne gnjusi do nobene bolezni, ampak da vse svoje dni in moči darujejo radovoljni postrežbi bolnikov. Po tem blagem prizadetju jih je že mnogo se ozdravilo na duši in telesu, ki bi bili sicer časno in večno pogubljeni.

S k l e p.

O sladka tolažba! o prevesela resnica! Marija je naša ljuba mati, naša ljubezniva zdravnica. Kakor mati svojemu otroku streže Marija bolnikom, ki se nji priporočajo; kakor nar umnejši zdravnik, spozna naše bolezni, nam donaša in

pripravlja zdravilo, in ko spet okrevamo, je ona naša palica, naša podpora, da spet ne pademo. Bolniki, naj bolehate na telesu ali na duši, vedite, spomnite se, kje da smete in morete pomoči iskati: za Bogom pri Mariji, in po Mariji pri Bogu. Ne opuščajte tega, kar je vaša dolžnost; varujte svoje zdravje, skerbite za zdravje, in kedar zbolite, išcite pomoči pri zvedenih zdravnikih, zaupajte v Boga in v priprošnjo Device Marije, ktera je zdravje bolnikov.

O Marija! sladko zdravilo, bodi mi pri delu podpora, v bolečinah zdravilo, v vročini hladiło, v vsem djanju pomoč, v terpljenju tolažba, potegni moje serce k sebi in napoji ga z ljubeznijo do svojega Sina, da nič drugega ne mislim, ne ljubim, ne želim, kakor le njega, in le njemu služiti, njemu dopasti in ga večno v nebesih vživati. O Marija, zdravje bolnikov: za nas Boga pros! Amen.

XXXV. Pridiga.

Maria refugium peccatorum et qualium praecipue peccatorum.

„Marija — Pribežališče grešnikov“; — za nas Boga pros.
Lavr. Lit. v. 33.

V v o d.

Mnogo je tolažljivih, sladkih priimkov, s kterimi sveta katolijska cerkev ljubo Device Marijo počastuje; eden nas pa mora z veselim upanjem vselej napolniti, kedarkoli ga slišimo: Marija — „pribežališče grešnikov;“ grešniki smo pa mi vsi, „kdor reče, da greha nima na sebi, v njem ni resnica ter on sam sebe goljfa.“ — Kogar buda nevihta na polji zasači, hiti, da kje varno zavetje najde ali kam pod streho pride; če je tako srečen bil, kam pod streho priti, kako lepo se zahvaljuje onim, ki so ga prijazno pod streho vzeli! Če bi kdo vedel, da ga hudi sovražniki zalezujejo in da v nobenem trenutku ni gotov, da ga ne bojo kje staknili in neusmiljeno ga vmorili; ali pa, ko bi vidil, da kervožejne zveri, divje pošasti serdite za njim dervijo in ga vsaki hip vtegnejo doteci in na drobne

kosce raztergati, oh kako srečnega bi se čutil, ko bi mu ne- nadama se odperle vrata, ga sprejele v varno zavetje ter ga otele gotove smertne nevarnosti! Bi li mogel kedaj pozabiti tega kraja? bi li mogel zadosti se zahvaliti za takšno veliko prijaznost?

Enako se godi grešnikom in nam vsem v duhovnem po- menu. Napadajo nas viharji hudih skušnjav, ktere napravlja hudi duh ali svet ali naše lastno meso; kam bomo vtekli? kje bomo zavetja iskali?

Zviti in serditi sovražniki zalezujejo po tolovajsko naše duše, kakor rjoveči levi in iščejo, kako in kje bi jih zajeli in vsmertili, to so: hudobne strasti, grešne navade, nevarne pri- ložnosti; kamo hočemo vbežati pred njimi? kdo nas bo branil in varoval njihove serditosti?

Ne bojmo se jih preljubi! in ne obupajmo! Milost božja nam je napravila varno zavetje, kamor vsakdaj zatekati more- mo, ker se vrata vselej in vsakemu odpró, kdorkoli jih zaup- ljivo terka. — David je prizanesel Nabal, ki ga je razžalil, ker je njegova žena Abigajl zanj prosila. Adonija je gotovi smerti všel, ker je za rog skrinje zaveze prijel. Grešnikom pa Bog mnogokrat prizanaša, ker Marija za nje prosi; Marijno preljubeznivo serce je grešnikom nar varnejše pribežališče. „Kako bi mogla mati pozabiti svojega otroka, da bi ne imela vsmiljenja s sadom svojega telesa.“ (Izai 49, 15.) Kedar ves svet človeka zaverže, materno serce ga ne more popolnoma zavreči; če že vsi darovi božje gnade grešnika zapuščajo, Marija ga še ne zapusti, ona mu hoče biti zadnje pribežališče.

O vi grešniki in grešnice! Glejte, kako dolgo vas že čaka in je vam odperto pribežališče! kedaj bote zapustili pregrehe in pritekli k Marijnemu milostljivemu sercu? O ne odlagajte več, da ne bo prepozno! da ne bo vas smert pre naglila in vam ne pustila do vrat pribežališča! Vstanite in precej tecite k Mariji, „pribežališču grešnikov“.

Tega vas hočem opomniti v današnjem govoru.

R a z l a g a.

Pred očmi naj Svetejšega ni več gerdobe in gnjusobe, kot pregreha. Greh stori človeka Bogu ostudnega; greh vzame duši vso lepoto in zlahtnost; greh oropa človeka vsega poprejšnega zasluženja in pravice do nebes; greh žali Boga in vmori človeka na duši in telesu, zatorej je Bogu zopern in božja pravičnost ga mora kaznovati. Vendar nas je Jezus tolikokrat zagotovil, da noče smerti grešnikove, ampak da se spokori in živi. O svojem prvem prihodu Jezus ni prišel, pregrešni svet in grešnike oestro soditi; prišel je svet odrešiti, zgubljene iskat, grešnike zveličati; On je toraj pravi in večni Srednik med Bogom in našim dušam, ki je nam obilno pripomočkov zapustil, po katerih se moremo znebiti grehov in grešnih nasledkov, in edino le to želi, da bi vsi zveličanje dosegli. Po stoterih in tisučernih potih, vidnih in nevidnih Jezusovo vsmiljenje grešnike išče, kliče, svarja, zarotuje, da naj zapustijo pregrešne pote in sužnost peklenško, in da naj se podajo v službo božjo, na pot pravice in čednosti. Vseh teh potov opisati ni mogoče in ne bi bilo časa; le enega pota moram omeniti, po katerem se nar več grešnikov spet nebesom pridobi, — Marije pribežališča grešnikov. Jezus je naš pravi Srednik; Marija je naša Srednica druge verste, ker po neskončnem zasluženju svojega Sina grešnikom vedno vsmiljenje in odpuščanje grehov pred Bogom sprosuje, zatorej se tudi mati milosti božje imenuje.

Ne terdim in noben katoljsk učenik ne bo terdil, da bi nam Marija mogla pomagati iz lastne moči; ampak presveta Trojica je Mariji, izvoljeni Devici, to nar častitljivišo prednost podelila, biti grešnikom pribežališče, revežem vsmiljena mati, in da njene predprošnje čudapolno moč, nekako oblast imajo. S križa je Jezus svoji ljubi materi Janeza priporočil z besedami: Glej svojega sina! In ne samo Janeza, — vse svoje učence, vse kristjane je s temi besedami izročil Marijni materni skerblijivosti. Marija nas tudi ljubi z materno ljubeznijo in skerbjo; kdo pa bil te skerbi potrebniši, kot grešniki? Kedaj se razodeva materska ljubezen očitniši, kot tedaj, ko vidi, da

njenemu otroku nevarnost žuga? Kaj ne stori mati, da le otroka more nevarnosti oteti! Marija v ljubezni in skerblijivosti do njenih otrok, posebno do teh, ki se zgublajo, vse druge matere presega. Ktera nevarnost bi mogla biti hujša, kot ta, v katero grehi duše pripravijo? Materska ljubezen je svetilo, katero tudi po noči ne ugasne; enako je Marijna ljubezen do nas jasna svitla luč, ktera nikdar ne ugasne, ker se ona nobenega ne sramuje, tudi nobenega od sebe ne potisne, naj bi bil sam še tako zaveržen. Tudi grešnikom je lastno, da ložej in prej v Marijo zaupajo, kar je prva vez, ktera jih spet k Jezusu vleče. Zatorej je Katarina Sienska rekla, da je presveta Devica od Očeta vekomaj izvoljena in odločena nastava, ktera ljudi iz brezna pregrešnosti privablja. Cerkveni učeniki jo primerjajo Noetovi barki, golobici z oljkino vejico, pribežališnim mestom stare zaveze, v kterih so tudi hudobneži bili varni pred zasledovanjem itd.; to vse nam le eno resnico poudarjuje, da je Marija pribežališče grešnikov. Sveti German kliče k Mariji: „O mati božja, ti zamoreš grešnike oteti, in ne potrebuješ drugega priporočila pred Bogom, ker si ti mati pravega življenja.“ Sv. Brigiti je bilo razodeto, da je Jezus Mariji tele besede v nebesih govoril: „O ljubljena mati, ti veš, kako priserčno te ljubim; le prosi, karkoli hočeš; nikdar ne premorem, tvojim prošnjam kaj odreči.“ Dokler je Marija na svetu živela, je bilo nji nar slajše veselje, revežem pomagati; kdo bi bil pa sedaj njene pomoči potrebniši, kot grešniki, nar večji reveži? Čujte prelepe besede, ktere Vilelm Pariški grešnikom v usta dene: „O mati božja, v revnem stanu, v kterega so me pripravili grehi moji, zaupljivo k tebi pritečem: ko bi me hotla tudi odriniti, ti porečem, da si nekako dolžna, mi pomagati, ker te cela kat. cerkev mater milostljivo kliče in časti. O Marija, ker si Bogu tolikanj ljuba, te on vselej usliši; tvoja miloserčnost še nikogar ni brez pomoči pustila; tvoja usmiljenost še ni nobenega grešnika, ki je k tebi pribežal, zavergla itd.“ Kdo bi mogel navesti vse druge častivne ginljive besede, s kterimi so slavili Marijo drugi učeniki in se ji priporočali zgrevani grešniki. Od nekdanj je v katoljski cerkvi uterjena in verovana vesela resnica, da je Marija „prikežališče grešnikov.“

Po mnogoterih potih se Marija grešnikom kot pribežališče skazuje; enim izhaja kot juterna zarja, da jih prebudi iz smertnega spanja, v katero so zapadle njih duše, onemogle in omamljene po pregrešnih sladnostih. Drugim se prikaže kot svitlo solnce, ki razžene tamne merzle megle, da se jim v umu razdení, merzlota do božjih reči mine in se serce ogreje k upanju in ljubezni do Boga. — Zapuščeni, obupajočim, slabovernim ponudi svitlo luč, koja jih vodi iz tamne noči obupa, iz zmedenih potov malovernosti in dvomljivosti na ravno pot terdne vere. — Nektere z dobrotnim strahom navdaja in se jim s strašno resnobo na proti postavi v svitu svoje čistote in visokosti, da tolikanj živejši svojo zaverženost občutijo ter osramotijo. Kdo bi zamogel popisati vse pote, po kterih Marija grešnike išče, kliče in jih ljubeznjivo sprejema v svoje pribežališče! kdo bi mogel šteti vse čudovite prigodke, pri kterih se je poterdila Marija kot pribežališče grešnikov!

Kterim grešnikom Marija je pribežališče? kterim pa ne? Ako bi se smela Marija še pozemeljskim hčeram primerjati, primeril bi jo hčeri Egipčanskega kralja, kakor se je svoje dui Faraonova hči usmilila nezmožnega deteta Mozesa, kteri je bil Nilovim vodam v smert izdan, in ga smerti otela, na kraljev dvor pripravila in v svojega otroka sprejela; po enakem le samo v neizrekljivo popolniši meri, in ne le nad enim samim, temuč nad brezštevilnimi se Marijno ljubeznivo usmiljenje vse čase spričuje, ker jih Marija iz pogubnega potoka pregreh otmè, na dvor milosti božje prinese in v svoje otroke sprejema.

Tri verste grešnikov razločim, kterim je Marija posebno rada pribežališče;

a) Spokornim, ki so že spoznali in obžalujejo svoj revni stan, ki se radi popolnoma znebili pregrešnih vez, pa jih hudo poželjenje, svet in hudic v poprejšne zadrege rad spet zapleta. Tim je Marija vselej zvesta pomočnica, jih pod svojo obrambo sprejema in zoper silne napade brani. Sv. Papež Gregor piše: „Grešnik, če nočeš več grešiti, bodi prepričan, da boš Marijo bolj pripravljeno našel, tebe ljubiti, kot svojo lastno mater.“

b) Tim, ki se spokoriti želijo, pa ne vejo, kaj bi storili. Njim postane Marija usmiljena Samaritanka. Kakor se je nekđaj Samaritan ranjenega človeka usmilil, mu rane izpral in

jih obvezal; tako se usmili Marija grešnikov, ki so padli med dušne tolovaje. Kananejska žena je Jezusa prosila: Sin Davi-dov, usmili se mene, zakaj moja hčer hudi duh nadleguje; enako tudi Marija Jezusa prosi in moli: O Jezus! usmili se mene: glej! duša, koja je v pregrehi, je moja hči.

c) Ona je tudi takim pribežališče, kteri na pokoro še clo mislili niso, kteri pa vendar Marijo pobožno častijo in jo na pomoč kličejo. Do takih se nekako prav po besedah sv. Duha zaderži, kteri pravi: „Teci, hiti, zbudi svojega prijatelja!“ Takim sprosi Ona svete želje, pokoro storiti in jih zbudi, da se tej božji milosti ne vstavljajo, temuč ž njo delajo. Oh koliko takih je Marija, že iz nesreče peklenške Sodome izpeljala!

Kterim grešnikom pa Marija ni pribežališče?

a) Onim, ki se prederzno zanašajo na božjo milost, ki božje prizanašanje naopak obračajo in v svojih grehah zastarajo.

b) Tistim grešnikom, ki božje usmiljenje zaničujejo, ki se ne dajo od svojega grešnega življenja ne z dobrotami zavrniti, ne s šibo božjo odstrašiti.

c) Tudi tistim ne, ki zveličanske opomine in svarjenje zamečujejo in opominjavcu rečejo: „Idi od nas, kaj se maramo za znanje tvojih pot!“ (Job. 21, 14.) — Tistim grešnikom, kteri še clo službo in počastenje nar usmiljenejše matere zanemarjajo in si le zaklad jeze božje za dan maščevanja naberajo; vsem tim Marija ni pribežališče, dokler v tej terdovratnosti ostanejo. Kakor je bil nekdaž ognjen steber na strani ljudstva božjega svitel, na strani terdovratnega Faraona pa in njegovega kardela tamen, tako tudi Marija tiste, ki se v resnici prizadevajo po pokori v obljubljeni deželu priti, v svoje svitlo varstvo sprejme, terdovratne pa, kteri glas in znamenja božje z Faraonom zanemarjajo, v tamoti zapusti.

Ljubi moji bratje in sestre! med ktere se pa mi smemo šteti; ali med perve tri verste grešnikov, kterim je Marija pribežališče? ali smo mar v treh zadnjih verstah?

Sklep.

Tolažljivo je za mornarja vedeti varno pristajo, kamor s svojo ladjo o hudi nevihti more pribežati in sam sebe in svojo ladjo pogube obvarovati, koliko tolažljivejši je za nas ljubi kristjani! da vemo in imamo varno zavetje, močno, nam vedno odperto pribežališče, kamor vselej smemo zateči, kedar viharji dušnih nevarnost nad nas privihrajo in valovi skušnjav nas požreti, skale pregreh nas pogubiti žugajo! Marija, naša ljuba mati je naše, t. j. grešnikov pribežališče, ktera nas vse ljubi in nobenega ne zaverže, če le k nji pribeži in se nji izroči.

Če si hočete Marijino varstvo posebno zagotoviti, stopite v bratovščino neomadeževanega serca Marije device. Že od nekdanj so pobožni kristjani neomadeževano serce Marije device posebno častili in to pobožnost po celem keršanskem svetu razširjali. V bratovščino se je pa še le v zadnjih letih povzdignila. V sredi Pariza, glavnega mesta na Francoskem, je farna cerkev Marije zmagovavke. Ljudje te fare so prav razujzdano živeli, kakor se po velikih mestih prav rado godi. Dušnemu pastirju je to hudo v serce zbolelo, ker niso vedeli, kje bi pomoči iskali. Neki dan, ko na oltarju Marije device mašujejo, jim pride na misel, da naj svojo faro Marijnemu sercu priporočajo. Začnejo tudi pobožnost k časti Marijnega serca, in kmali so vidili stoterni sad; mnogo zastaranih grešnikov se je spokorilo. Napravijo potem bratovščino neomadeževanega serca Marije device; papež Gregor XVI. jo leta 1838 poterdijo, jo s posebnim razpisom v materno bratovščino za ves svet povzdignejo in velike odpustke o posebnih dneh tim podelijo, kateri se zgrevano svojih grehov spovejo in zakrament svetega rešnjega Telesa po vrednem prejmejo, vsaki dan po eno češčeno Marijo molijo, s pristavkom: O Marija, pribežališče grešnikov; prosi za nas!

Ta bratovščina se je razširila po celem keršanskem svetu; znana je gotovo tudi vam. V to bratovščino vas povabim, da zamorete z združeno možjo Mariji, pribežališču grešnikov, priporočiti sami sebe in druge grešnike.

Priporočimo Mariji narprej sami sebe, priporočimo ji vse druge grešnike, ki so sami slepi in terdovratni, da jim ni mar za spreobrnjenje, da bi jim bila Marija pribežališče.

O Marija! očitno spoznamo, da smo grešniki, vemo, da smo že davno zaslužili v breznu pekla goreti, ko bi nas ne bila tvoja usmiljena roka obvarovala; ali še sedaj se bojimo, da bi nas šiba božja ne doletela, ker se še premalo greha varujemo — zatoraj pribežimo k Tebi in Te prosimo, bodi nam pribežališče v vsaki nevarnosti, pomagaj nam, poboljšati svoje življenje, grehov se obvarovati in svoje sklepe dopolniti. „O Marija, pribežališče grešnikov; za nas Boga prosi!“ — Amen.

Novičar.

* Iz Celovca. Naš premilostljivi knez in škof Valentin so te dni razposlali pastirski list, ki je res imeniten posebno za naše dni. Sv. spoved se rada v nemar pušča in že jih je takih, ki še enkrat v letu k spovedi ne hodijo več. Hvala Bogu, da takih merzlih kristjanov po Slovenskem ni veliko, pa so vendar nekteri, prišlo jih bo še več. Pripeljala jih bo nemška kultura, ktera se našim vernim in pobožnim Slovencom po sili vcepljuje in natveza, jih za sv. vero, za službo božjo in za sv. zakramente vse merzle in mertve nareja. Zakaj to je prva reč slavne sedajne nemške kulture: ničesar ne verovati, božjo službo zanemarjati, duhovnike obirati, sploh duše od Boga in sv. cerkve odvracati. Dobro, prav dobro, došel je toraj pastirski list našega višipastirja. Prav jasno in jederno naš knezoškof dokazujejo: „Zakaj se je treba spovedati? Kako se je treba spovedati? Kdaj se je treba spovedati.“ Ljubi Slovenci! Glejte, da ta prelepi pastirski list svojega škofa v roke dobite, ga od hiše do hiše pošiljate, pogostoma prebirate in po njem se ravnate! To bo prava kersanska kultura, in le samo ta vas bo zveličala na večne čase!

* S Mistelbacha pri Dunaju. — Visoko častiti gospod! Nar milejši prijatelj! V znamnje, da še živim in da svojemu ljubemu narodu vsaj vse svoje rečne moči darujem, ker mi je božja previdnost vse dušne in telesne odvzela, Vam pošljem s tim pismom 25 fl.,

svoj trimesečni dohodek izvan tega, da moje redovno društvo za vse moje telesne in zdravniške potrebe skerbi. Drugega dohodka si prislužiti ne morem, ker že tretje leto teče, kar nobenega dušnopastirskega posla nisem opravljal in drugo, kar nobene svete maše bral nisem. Telesne bolecine so me scer vse že zapustile, vendar zdravo prebavljanje jedil v želodcu in k njim dober okus ali tek noče se verniti, in tako celo malo jem in na silah tako opešujem, da na nogah izvan postelje stati ne morem in ako le kratek čas pri mizi sedim, spet v postelj silim, ker tu se najboljše občutim. In tako bode z menoj se godilo, poželenje do jedil in pijač bode vsaki den manjše, telo in duh vsaki den slabjši, dokler da dušo izdihnem. Da mi pa do tega časa, izmed dušne hrane ktere vsaj poželjujem in rad vživam, tudi slovenska, ki mi je nar ljubša, ne zmanjka, zato Vas prosim, da pridjanih 25 fl. v leté namene porabite: 1 fl. 50 kr. za polletno naročnino na „slovenskega Glasnika“ prosim da gosp. Janežiču izročite, 8 goldinarjev za celoletno naročnino na „slovenskega prijatelja“ in za naročnino na „Stimmen aus Innerösterreich“, sami Sebi odložite, 15 fl. pa vložite v društveno denarnico svetega Mohorja za vpisnino in pristopnino k dosmertnim ali utemeljetelnim udom tega društva. S tim, ker mi po naravskih postavah ni dalje dano živeti, kakor najvišje dve leti še, kakor sem nekdaj vso mojo srečo Sloveniji žertvoval, zdaj tudi posledni moj grošek domovini darujem. Knjigam in zvezkom, ktere mi bote poslali, prosim naj tudi en imenik ali šematizem kerške škofije, ako ne od tega, vsaj od preteklega leta priložite, da bom po njem vseh svojih nekdanjih znancev in součencov se spomnil in zvedel, kje koli ta ali uni božji vinograd obdeluje. Po sedajni obsegi kerške škofije nobenega šematizma še nimam. Poslovim se od Vas s to novico, da nameravajo moji predstojniki me prihodno poletje za zmiraj na Dunaj preseliti, kar bi se bilo že preteklo jesen zgodilo, ako bi telesne moči dopustile bile. Kaj se pa do tega časa še zgodi, ali bom živ ali mertev, sam Bog vé. Vas pa prosim: Molite tudi za me. Priporočim se vsem predstojnikom in vladateljem društva, od kterega tudi pristopivno pismo dobiti želim, in ostanem

Vaš

do smerti zvesti prijatelj in brat slovenski
Don. J. H.; nekdaj Kelič.

Kaj pravite k temu pismu ljubi Slovenci? Ali ni veselo, da štejemo tako vnetih domorodcov tudi v ptujih, daljnih pokrajinah? Bolon, na smert bolen sirota ne zabi svoje slovenske domovine, — daje svoje poslednje goldinarje na oltar mile Slovenije. — podpira, kolikor premore, našo mlado in pomoči potrebno literaturo!

Pozdravljam Te, preljubi slovenski brat v imenu cele Slovenije prav serčno in lepo; Bog Te nam še dolgo ohrani, in On, ki je vse-mogočen, podeli Ti spet ljubo zdravje! Ako Te pa Bog še mladega in

v najboljših letih k sebi pokliče: bodi Ti usmiljen in daj Tvoji duši večni mir in pokoj! Tam pa pri Očetu, ki je Oče vseh narodov in jezikov, tam prosi za nas uboge Slovence, naj se cesarska beseda skoraj spolni, in mi dobimo tistih pravic, katerih naši sosedni narodi že od nekdanj uživljajo!

Tam v nebesih bojo Tvoje prošnje nam gotovo pomagale, tukaj na zemlji pa bo Tvoja ljubezen in gorečnost do domovine ogrevala tudi naše serca: „Pojdimo in storimo tudi mi tako!“

* Na Dunaji mesca Svečana. Danes Vam pišem in nosim odgovore na neke vprašanja, ki so te dni posebno po časopisih skakale. Mnogo se govori in piše: ali se spodobi duhovnu, v narodne reči se vtikovati in kaj ima cerkev pri tem? — Narodovanje je dandanašnje imenitno in na vse strani važno vprašanje, in le kdor ga bo po vrednosti rešil, boče moževal. Gotovo je, da to samo po sebi ni noben greh, ampak če hočemo, le nasledek greha in sploh volja božja, ki svet vlada. Da smo tega ali družega naroda, spet ne moremo kaj, ampak se moramo le Bogu zahvaliti, da smo tu ali tam rojeni bili. Njemu so tudi vsi narodi enako ljubi, kakor tudi nihče nima prednosti, ne bogatinec ne revež, ampak mu je le tisti ljubši, ki voljo njegovo natanko spolnuje. Za vse je tudi poslal svojega — edinorojenega Sina na svet, da bi vsi k spoznanju resnice prišli in sve zveličali. V tem tedaj ni nobenega razločka, in duhoven ko namestnik božji je dolžan povsod voljo božjo spolnovati in vsem Kristusov nauk oznanovati. Ali je pa zdaj tudi zavezan in se zanj spodobi, se posebno le ene narodnosti deržati in za tisti narod, med katerim je, naj bolj delati? Tu ni vprašanja, to je gotovo. Sploh ne sme nobenega naroda zaničevati, vsi mu morajo na sercu biti, da se zveličajo — ali pred vsem je domač narod naj prvi, zanj mora naj večo skerb imeti, in za njegovo duševno in telesno blagostanje skrbeti, da ga ne zadeae, kar je Kristus rekel: „Kdor za svoje domače ne skerbi, naj ti bo kakor nevernik.“

Da se pa v vsem prava pot obderži, je pa tudi potreba, se s sedajnimi zadevami in okolišinami dobro soznani in se tako obnašati, da bo njegovo učenje k pridu ne pa v pohujšanje, kar se le prerado godi, ker človek le pregostoma na vrat na nos sodi in obsojuje in vse zavrača, kar ni bilo v presjnih časih ali ni v kakih pobožnih bukvicah zadosti zaznamovano. Redko se prigodi, da nekteri preveč dobrega storiti hočejo in so potem v spodtiko, drugi pa malo ali celo nič in zato tako velikrat čudna anomalija v enem in tistem stanu v ravno tisti deželi! Za slov. duhovne si je g. Kosar zares velike zasluge pridobil, ker je v tej reči možko besedo spregovoril in po pameti dokazal, kako je ravnati treba, da bo prav in za vse koristno. Da bi ga pač vsi razumeli in potem tudi tako delati hotli! — Zadnje dni je bilo tudi veliko govorjenja in pisanja od tako imenovanih dóber „mertve roke“ ali bolje razumevno — cerkvenega

premoženja. Mnogo misel in ponudb smo mogli slišati in brati. Navadni ljudje, ktere „pravična“ Presse representira, so od eno mer godli, da naj se cerkvi, duh. društvom vse vse vzame, naj se samostani zapró, duhovni pa plačujejo iz državne denarnice — tako si bode država kaj opomogla — z oropanim blagom. Spoznati se mora, da je pa nasvet vabiven, posebno za tisto večino, ki cerkev sovraži in mu zanjo nič mar ni. Bolj pametni in ž njim večidel tukajšni politiški listi pa so rekli, da, čeravno se država v svojih velicih potrebah zamore poslužiti državljanskega blaga, tedaj tudi cerkvenega, se to vender dandanašnje ne sme zgoditi, ker bi malo ali celo nič ne pomagalo, in zraven še, če bi se samo cerkvi vzelo, bi hudi nasledki nastali in državna kasa bi mogla zanaprej tudi za njo in njene delavce skerbeti, kar bi bilo naenkrat hudo. Raji, so rekli nekteri, naj se mertva roka bolj oživi in naj se zanaprej niže duhovstvo bolje plačuje, pa tudi učeniki, ki se tako zelo trudijo. To tudi bi ne bilo nespametno! Sploh pa je o tej reči naša misel že od nekdaj, da, če država res potrebuje in se mora posebnega pripomočka poslužiti, naj apelira na vse bogatine brez razločka — ker tam, kjer nič ni, je tudi cesar vse zgubil — ali da jih kako tako prisili, da darujejo po svoji moči svoje premoženje, zakaj nespametno in nepravično bi bilo posebno v današnjih časih, le enostransko darovanje tirjati in cerkvi vse vzeti, bogatina pa v miru pustiti, ki so si tudi tako ali tako bogastvo pridobili, če je tudi semtertje še tako zakopana, brez prida in še več kakor „manus mortua.“

Tukaj je te dni huda pa nagla povodenj nastala. Škode je veliko in nesreča grozna, posebno v predmestjih „Brigittenau, Rossau in Leopoldovi.“

Duhovske zadeve.

* Kerška škofija. Č. g. Kranjc Andr. je dobil faro Rise. Prestavljena sta čč. gg. kaplana Walchensteiner Anton v Liserek, Hrovatin Jož. v št. Peter v lesu. Umerli so čč. gg. Isop Dion., Schreindorfer Franc in bogoslovec Palmin Leop. R. I. P.

* Lavantinska škofija: Umerla sta čč. gg. Drozeg Juri in Kapun Martin, oba pensionirana fajmoštra. R. I. P.

* Teržaška škofija: Č. g. Supljina Matevš je prišel za fajmoštra v Boljun. Blažič France za kaplana in začasnega šolskega učenika, Maroti France je prestavljen v Keršan za kaplana in šolskega učenika. Prenc Martin za kaplana in šolskega učenika k sv. Petru v gojzdu, od tam gre Matejčič Simon v Pazin za kaplana. Svetlin Anton administrator v Antinlanu je poterjen za ondašnjega kurata. Č. g. fajmošter na Verhu Novak Matevš je pension dobil. Basiliko Lib., kaplan pri Novem sv. Antonu v Tersti je umrl. R. I. P.!